

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel ■ Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam   BUDAPEST, SZOMBAT, 1907 OKTÓBER 26   51. szám

A HIR 51-ik száma:

A nagy leszerelés
 megtörtént. Kész a bank-formula.
 Wekerle Bécsbe szaladt vele. Ha
 Beck jóváhagyja, előterjesztik a
 Messuth-pártban. Nő az elkészeredés

**Kiegyezési vita
 a Reichsrathban**
 Lueger dühöngött. Szocialisták a
 magyar népparlamentért

**Százezerkoronás
 váltócsalás Késmárkon**
 Becsapott szepesi bankok

**A király
 meggyógyult**
 Elmúlt a láz. Meránba készül

A berlini nagy pör
 A tárgyalás új szenzációi. Kihall-
 gatják a német császárt

**D'Annunzio
 nyilatkozik A Hir-ben**

**A zombori
 milliós bankszedelgés**
 Újabb részletek. Körözik a Herczog
 testvéreket

**Harc a tüdővész
 széruma miatt**
 Nyilatkoznak az egyetemi tanárok

**A poprádi állomás-
 főnök tragédiája**

**Magyar nők
 a háremben**

**Rémes pusztulás
 Olaszországban**
 Ötszáz halott a romok alatt

Kilenc riport

Távirat.   Telefon

A gazság gazság marad!

Egbekiáltó gazság ám az, hogy a kis paraszt háromszor akkora földadót fizet, a mint fizet a mágnás, a latifundiumos, a nagybirtokos. Fizeti pedig ezt már teljes harminckét esztendő óta. Vagyis a nagybirtokosok harminckét év óta károsítják meg évi hatvanmillió koronával Magyarországot, a magyar népet. Ez tisztán tőkében 1920 millió koronát tesz ki, amely tenger pénz éppen elegendő volna arra, hogy Magyarország összes szociális bajain segítve legyen. Kisiparosnak és kisparasztoknak, tisztviselőnek és munkásnak nem kellene sanyarogni, csak éppen a nagybirtoknak kellene akkora földadót fizetni, amekkorát a kis parasztbirtok fizet. A példa világosít, s csakugy kapóra szakítjuk ki a gazságok következő gazságait:

A bácsmezei tiszaparti községek kis parasztgazdái átlag tizenkét korona állami földadót fizetnek holdankint, a gróf Chotek-féle uradalom pedig, mely Bácsmezeinek legszebb buzatermő földje, negyvenezer hold földtől fizet 96.000 korona földadót. Ugyanitt Zichy János gróf nyolcezer hold földje után 24.000 korona földadót fizet, tehát holdja után három koronát, míg közvetlen mellette a borozdás kis paraszt már tizenkét koronát fizet. Pedig a gróf földje egy makulányival sem rosszabb a kis parasztkénál, sőt határozottan jobb s a tiszta fekete humuszból nincs egy talpalattnyi kivető se. A kisszállási harmincezer holdas mintauradalom 60.000 koronát fizet, a zombolyai gróf, Csekolics Endre pedig világszép gazdaságától, ötvenezer hold szérüsimasságu bánáti földjétől 140.000 korona egyenes földadót fizet. Ha a föld kisparasztoké volna: legalább is félmillió korona földadót fizetnének tőle. Wenckheim Frigyes kigyósi kilencvenezer hold földjétől fizet 260.000 korona földadót, Pallavicini örgróf hatvanezer hold agyói birtokától fizet 112.000 korona földadót, Esterházy Miklós herceg négyszáznegyvenkétezer hold földjétől pedig fizet 644.000 korona földadót, tehát még két koronát sem fizet holdjától.

Folytassuk-e még tovább a statisztikai összehasonlításoknak ezt az infernalis igazságtalanságát? Minthogy pedig az egész országban ekképpen vannak megadóztatva

az összes nagybirtokok, önkéntelenül is fölkiáltunk: hol van a nagy francia forradalom guillotineja, amely radikális kurával segíthetne ezen az istentelen állapoton és amely tüzetokádó szocialistává teszi a parasztot, lázítóvá az urat s meggyülölt kasztá a nagybirtokost!

Igy fizet földadót a mágnás — és így fizet a paraszt. Ha már most ehhez az irtózatosságot aránytalan adóalapokhoz még hozzáveszszük azt a százalékos is, amiket a parasztbirtok általános jövedelmű földadó, községi és megyei adókban fizet, amelyek mind-mind a mágnásokénál háromszortanegyszerre nagyobb állami földadójára vannak kivetve: ez harminckét esztendő alatt a másik kétmilliárdot teszi ki. A nagybirtok tehát tisztán ezen a címen négy milliárddal csalta meg a magyar parasztot, csalta meg a magyar államot.

*

Nos, és azt hiszitek, hogy ezen a szentsegtelen állapoton segít Wekerle adóreformja? Segít az öreg ördögöt! A törvényjavaslat beszél ugyan a földadókataszter kiigazításáról, de ezt a kiigazítást minden egyes esetben külön kell kérni a törvényhatóságoknak, a pénzügyigazgatóságnak, a helyszinelési felügyelőségnek, avagy a községi előljáróságoknak. Ezek kezdeményeznek s ezeknek indokolt kérelmére a kataszteri kiigazítást a pénzügyminiszter — elrendelheti. Ha pedig nem rendeli el: akkor nincs kataszteri kiigazítás! No, hiszen szépen vagyunk! A bitang állapot nyilvánvaló s még sem imperative javítunk a dolgon, hanem csak úgy, ha az a mindenkori pénzügyminiszternek tetszik. De hát ha nem tetszik? Hát talán azt hiszik a bárgyuk, hogy ezután már a nagyurnak, a mágnásnak nem lesz befolyása a pénzügyminisztériumban?

Valami kakasfejű gondolkodás kell ahhoz, amely egy ilyen dolgot egyetlen ember akaratára bizza. Ha őszinte akar lenni a nagybirtokosokat legyezgető kormány, tessék akképpen intézkedni, hogy minden nagybirtoknak földadó-katasztere — záros határidő alatt — hivatalból igazittassék ki.

Leszereltek a kurucok!

Mégis lenyelték a békát

Jó a kiegyezés, jó a kvóta

Wekerle Bécsbe utazott

Bemutatja Becknek a formulát

Az osztrák kormány parancsol!

A függetlenségi párt Holló-csoportja, mely napok óta üti maga mellett a nagy-dobot, leszerelt, beadta a derekát, meghajolt a kvótaemeléssel garnirozott kiegyezés előtt. Vége az előcsatározásnak. Ma estére megszületett a bank-formula, mely nem biztosítja ugyan az önálló banknak 1910-re való felállítását, de elég arra, hogy a mamelukok megnyugtassák nem nagyon háborgó lelkiismeretüket. Hogy minél cifrább, minél sallangosabb legyen a bank-játék, kitárlták a parlamentáris-bizottságot, mint mentő-orvosságot. A függetlenségi párton azonban már ez sem segít. Züllés útján van ez a gyönyörű többség és ezen az uton már csak egyre lefelé bukik, feltartóztatlanul.

Megtörtént a leszerelés

Bemutatják Beck bárónak

Amióta *Wekerle* Sándor miniszterelnök a képviselőházban benyújtotta a kiegyezési javaslatokat s föltárlta a kétszázalékos kvótaemelést, a függetlenségi párt úgynevezett Holló-csoportja izeg-mozog, türelmetlenkedik és háborgó lelkiismeretének megnyugtatóra törekszik. A bankkérdésben akartak valami formulát, bár jól tudták, hogy ez nem jelent semmit, mert a közös bank fentartására a magyar kormány kötelezettséget vállalt. Nem kutatjuk, milyen rejtett célzatai voltak a nagy formula-keresésnek, csak a tényekkel számolunk.

A tény pedig az, hogy *Holló* Lajos és társai most már egészen meg vannak nyugodva, a régi *Bartha* Miklós-féle ellenzéki frakció leszerelt, hódolatát fejezi ki *Kossuth* és *Wekerle* előtt, kik a silány, nemzetpusztító kiegyezést megkötötték. Ez a fordulat se lephet meg, mert hiszen jól tudta az ország, hogy az egész formula-hecc közönséges vásári komédia, szemfényvesztés. A férge tehát bennmarad a függetlenségi pártban, de az igazi negyvennyolcasok, kik előtt csak egy érdek van: a nemzet érdeke, otthagyják a romlott Royal-klubot és nem szavazzák meg a kiegyezést és a magasabb kvótát.

A bank-formulát ma ütötték nyélbe a képviselőházban, hol az ülés után bizalmas konferenciára gyűltek egybe a patent-mamelukok. *Holló* Lajos vitte a szót és előterjesztette, hogy *Kossuth* Ferencel s a kormány többi tagjával sikerült megállapodásra jutni. Nyomban közölte is a „szerencsés” megoldás tervét a jelenlevőkkel, kik megfogadták, hogy a formulát titokban tartják. E fogadalom következtében közölhetjük tehát a megállapodást, mely így szól:

A megállapodás a vám- és kvótakérdésben körvonalozza a függetlenségi párt felfogását. A jegybank dolgában érintetlenül hagyja a kormány álláspontját, de egyúttal a függetlenségi és 48-as pártra is lehetővé teszi, hogy az önálló magyar jegybankot, amely a pártnak mindig kardinalis elvét képezte, a jelenlegi jegybank szabadalmának lejártakor megvalósíthassa. A jegybank dolgában egy *parlamentári bizottság kiküldetésére nézve is tétetik indítvány*. Ez a parlamentáris bizottság a bankkérdést minden oldalról előkészíti és lehetővé teszi, hogy a jegybank szabadalom megújításának vagy az önálló jegybank felállításának parla-

menti eldöntésekor a kérdés minden részlete teljesen felderítve és kidolgozva legyen.

A parlamenti bizottságnak e szerint az volna a kötelessége, hogy a bankkérdéssel behatóan foglalkozzék, szakembereket hallgasson ki a felől, mi a véleményük a közös és az önálló-bankról. Eljárásának eredményéről e bizottság jelentést készít s azt a képviselőház elé terjeszti. Ehhez a megoldási módhoz *Kossuth*, *Wekerle*, *Andrássy* és *Apponyi* már hozzájárultak, de hátra van még a legfontosabb személy beleegyezése. Ez *Beck* báró miniszterelnök, kinek a diadalmas formulát holnap fogja bemutatni *Wekerle* Sándor miniszterelnök. A két kormány ugyanis perfekt megállapodásokat létesített a kiegyezés dolgában, abból elvenni semmit se szabad. Szégyenletes és megalázó dolog, hogy a függetlenségi párt egy üres, teljesen jelentéktelen határozatot se hozhat már az osztrák kormányelnök beleegyezése nélkül. Idejutott hát a függetlenségi párt az új korszakban. Ausztria nemcsak a magyar kormány fölött gyámlikodik már, de a 48-as Lloyd-klub fölött is. A híres kurucok szájkosarat kaptak s csak akkor szabad beszélniük, ha *Beck* bárónak tetszik. Így néz ki ma az ország parlamenti többsége, ily körülmények között született meg *Holló* Lajos dicstelen munkája is: a bank-formula, mely csak azokat a képviselőket fogja kielégíteni, kik szalmaszál után vágytak csupán. A nemzet visszautasítja majd az elvekkal való erkölcsötlen üzérkedést, amit mostanában véghez visznek.

Kossuth Ferenc haragszik Holló Lajosra

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter még ágyban fekvő beteg, állapotában javulás nincs. Ma délután azért két látogatást fogadott, az egyik *Polónyi* Gézáé volt. Mikor *Kossuth* meghallotta, hogy a minisztereken kívül más is tud már a leszerelésről, meglepetten kérdezte, hogy jutott ki ez a hír a közönség körébe.

— Hiszen az esti lapok már részletesen közlik a megállapodásokat! — így szólt a válasz, a mi egészen konsternálta a minisztert.

Kossuth kifakadt *Holló* ellen, hogy ez nem eljárás, az egész ügyről nem lett volna szabad beszélni és inni, mert annak titokban kellett volna maradnia. Aggódva lesik most a kormány tagjai, mit szól a kis formulához *Beck* báró, az osztrák miniszterelnök.

A függetlenségi párt a jövő hét csütörtökjén érekezetet tart s ekkor fogják bejelenteni az önálló bank eltemetését jelentő formulát.

Wekerle Bécsbe utazott

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután kétnapi tartózkodásra Bécsbe utazott. A miniszterelnök vasárnap közös miniszteri tanácskozáson vesz részt, amelyen a delegációk összeülését határidejét és az azok elé terjesztendő javaslatokat állapítják meg. A kormányelnök a holnapi szabadnapot arra használja, hogy a közös kormány tagjaival megbeszéléseket folytasson. Különösen a hadi követelések mérséklése ügyében fog tárgyalni *Wekerle* *Beck* báróval és *Korytowszky* lovag osztrák pénzügyminiszterrel. A közös tanácskozást vasárnap *Aehrenthal* báró külügyminiszter elnöklése alatt tartják meg.

Ujabb kilépések lesznek

Az erdélyi képviselők akciója

A gyalázatos kiegyezés, de legkivált az országnak erős és indokolatlan teherrel való megnyomoritása miatt már is többen odahagyták a függetlenségi pártkört. Már a legközelebbi napokban többen, valószínűleg egyszerre lépnek ki a pártkörből. Ezek:

Thorotzkay Viktor báró
Thaly Ferenc,
Rádkay László,
Endrey Gyula,
Molnár Jenő,
Gyarmathy Dezső,
Hoffmann Ottó,
Csepány Géza és mások.

Valószínűleg kilép *Wesselényi* Ferenc báró is, Kolozsvár képviselője, kit a szervező ellenzéki alakulás élen a legszivesebben látna mindenki, aki rokonszenvez a mozgalommal. Sokan a csütörtöki pártértekezletet várják, amikor a Bécs által jóváhagyott bank-formulát hivatalosan bejelentik. Ez adja meg a kegyelemdőfést!

Thorotzkay Viktor báró, ez a nagyképzettségű, kitűnő politikus ma érdekes kijelentéseket tett *A Hír* munkatársa előtt:

— Néhány napig várok még, mert látni akarom, mit végeztek *Hollók*. Ha igaz, hogy a bank-formula úgy szól, amint az esti lapokban olvastam, — *okvetlen bejelentem a pártkörből való kilépésemet*. Az én székely választóim nem azért küldtek a parlamentbe, hogy a kvótát emeljem és ilyen rossz kiegyezést szavazatommal támogassak. Napokig küzdöttem önmagammal: az volt a szándékom, hogy lemondok mandátumomról, ne legyek részese a kiegyezés létrejöttében. De aztán arra a meggyőződésre jutottam, hogy nagyobb szolgálatot teszek nemzetemnek, ha az ellenőrzés szerepét vállalom. Hiszem, hogy az erdélyi képviselők legnagyobb része velünk lesz, azokkal, kik állást foglalnak majd a kiegyezés ellen. *Gyarmathy* *Dezső* képviselőtársam is le akart mondani mandátumáról. Már kész volt a levele, át is akarta adni *Justh* Gyulának, de erről lebeszéltem. Együtt fogunk küzdeni. Nekem már rég nem tetszenek a függetlenségi pártbeli állapotok és a kormány politikája. Hat hónapj afeléje se néztem a körnek. Felesküdtem a függetlenségi zászló alá, a míg élek, egész lelkemmel szolgálni akarom az eszmét. Ezért kell eszelevesi szabadságomat feloldozni a pártkötél alól.

Thorotzkay báró ezzel a bátor, nemes fölfogásával nem áll egyedül. Vannak még igaz, meg nem vásárolható hazafiak, kiknek mindennél előbbrevaló a nemzet ügye.

Thaly Kálmán belső titkos tanácsos lesz

Politikai körökben a legnagyobb meglepetéssel fogadták ma azt a hírt, hogy a király *Thaly* Kálmánt a függetlenségi párt tiszteletbeli elnökét, a kuruc idők történetíróját valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Ez a kinevezés igazán elsőrangú szenzáció, annál is inkább, mert az öreg kuruc az utóbbi időben meglehetősen eltávolodott a kormány politikájától. Több ízben kifejezte elégedetlenségét és a szerencsétlen kiegyezés megkötése, főképpen pedig a kvótaemelést miatt nyomatékosan fölemlte tiltakozó szavát. *Thaly* Kálmán mindenkor a függetlenségi harcok lelkes hirdetője volt s éppen ezért váratlanul jön a kinevezési híre. A függetlenségi pártban azt hiszik, hogy a *Wekerle*-kormány e merőben osztrák és udvari jellegű kitérés által azt reméli, hogy az agg kuruc mégsem lesz ezután már olyan nagy kuruc . . .

Tartománynyá sülyesztik Magyarországot

A kiegyezés tudvalevően a tarifális kérdésekben is behódolt Ausztriának. *Mándy* Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos, ki a kereskedelmi miniszteriumban éveken át vezetője volt tarifális ügyeknek, kijelentette, hogy Magyarorszá-

eddig a tarifális kérdésekben teljesen szabadon és függetlenül rendelkezett. Senkinek nem volt beleszólaása abba, hogy Magyarország a tarifák megállapítása által miként védi legjobban a saját érdekeit. Az új kiegyezési megállapodásokban lemondott a magyar kormány erről a szabadságról és belement abba, hogy választott bíróság alakítsák a tarifák megállapítására. A választott bíróságban természetesen osztrákok is helyet foglalnak és így Magyarország kénytelen lesz a magyar érdekek ügyében az osztrákok döntését elfogadni. Ime egy új teher, amely az osztrákok javára billenti a legsiralmasabb kiegyezés mérlegét. Mándy szerint a tarifamegállapítás jogának könnyelmű eljárásával Magyarország tartományyá süllyedt.

Tudja meg az ország! . . . Önálló bank nincs, nem is lesz

A bankkérdés körül folyt a beszélgetés ma is a Ház folyosóján. Leginkább a deklaráció érdekelt a képviselőket. De igen sokan voltak, akik hallani sem akartak róla. Általában az volt a hangulat, hogy a deklaráció vajmi keveset lendíthet a mostani keserves helyzeten. A mamelukoknak sem kell ez az elkésett flastrom. Nekik ennélkül is jó a gyalázatos kiegyezés. A képviselők egyre nagyobb csoportjában Olay Lajos és Éber Antal vitték a szót. Olay Lajos a készülő deklarációról ekképpen nyilatkozott:

— Akármilyen lesz a deklaráció — rossz lesz. Nem lesz egyéb, mint közönséges ámtás. Elég, ha tudjuk, hogy nincsen meg az önálló bank. Ez magában véve is elég szomorú. Ha már lenyeltük az egeret, nyeljük le a farkát is. Mondjuk meg az országnak, hogy nincsen és egyhamar nem is lesz önálló bank. Inkább ezt tegyük most, mintsem, hogy belevigyük Kossuth Ferencet újabb és újabb kellemetlenségekbe. Ha Kossuth most egy deklarációban a két év alatt felállítandó önálló bank mellett foglal állást, két év múlva — minthogy a magyar bank akkor sem lesz meg — ugyanott tartunk, mint most, sőt még kellemetlenebb helyzetben lesz, mert egy ígéretét sem fogja tudni beváltani. Nem kell a deklaráció! . . .

Olay szavait helyesléssel fogadták. De nagy számmal voltak azok is, akik elleneztek. Különböző pedig Olay csak szaval, mert a kiegyezést — mint mondta — megszarazza. Még a kvótaemelést is. Így lesznek szelid báránnyokká a hajdani oroszlanok. Kiszedik a fogukat.

Megszólalnak a vármegyék Hajdumegye tiltakozása

Mikor a darabontok idején az ország alkotmányát megtépázta a császár, a vármegyék mint egy ember szálltak sikra a nemzeti függetlenségért. A most végbement csufos kiegyezési komédia után is felemeli tiltakozó szavát alkotmányunk legfőbb öre: a vármegye. A hajduk vármegyéje jár elől a példával. Rendkívüli közgyűlést hívtak össze, hogy kifejezzék megbotránkozásukat a kiegyezés megkötése, a kvóta felemelése és a nemzeti bank eljászása miatt. A közgyűlésen Lengyel Imre törvényhatósági bizottsági tag indítványt fog benyújtani, amely ekképpen szól:

Hajdúvármegye állást foglalt a kormány és ennek áruló kiegyezése és a kvótaemelést ellen; a kormány iránt bizalmatlanságot szavaz és kárhoztató szavának a képviselőház előtt felirathat ad kifejezést és végre minden erejével tiltakozik az ország hallatlan mérvű megkárosítására irányuló törekvések ellen. Hasonló felirat intézése iránt keresse meg vármegyénk az összes vármegyei és városi törvényhatóságokat.

Hajdúvármegye után következik majd a többi vármegye. Megindul a nagy küzdelem a nemzet elsikkasztott jogaiért.

A zöld könyv

Száz példány: 3 korona 50 fillér

A függetlenségi mamelukok érzik, hogy a kiegyezési árulás védelmében milyen gyatra fegyverek állanak a szolgálatukra. A különböző kormánynyilatkozatok és a vezérek megnyugtató kijelentései vajmi keveset érnek. Az új Lloyd-klub most egészen új eszközökhöz folyamodik. Kossuth

Ferenc a függetlenségi párt legutóbbi értekezletén hosszú beszédet olvasott fel s ebben próbálta megvédelmezni a kiegyezést, a gazdasági közösséget és a közös bankot. Kossuth Lajos fiának ezt a szinig hatvanhetes beszédét most a függetlenségi párt több százezer példányban kinyomatta és — árusítja. Így akarják megnyugtani az ország háborgó közvéleményét. A képviselőház folyosóján a mamelukok buzgalommal osztogatták a nevezetes irást, amelyről az ország aggodalmának elmulását várják. A füzet nem győzi eléggé hangoztatni, hogy a függetlenségi párt megtette kötelességét, amikor ezt a második Világost előidézte. A zöldfedelű irat aligha fogja beváltani a hozzáfűződő vermes reményeket.

A függetlenségi párt ma körlevelet intézett képviselőtagjaihoz, kérve őket, hogy vegyenek a zöld füzetből, még pedig minél többet és terjeszték a választók között. Száz példány 3 korona 50 fillérbe kerül. A levél, melyben a füzetet ajánlják, figyelmezteti a képviselő urakat, hogy a kiegyezés, melyet Wekerle kötött, jobb minden előző kiegyezésnél.

Gróf Festetich Pál kilépett

Napokkal ezelőtt jelentette A Hir, hogy gróf Festetich Pál, aki husz esztendő óta lelkes híve a függetlenségi eszméknek, ki fog lépni a függetlenségi pártkörből, amelynek kültagja. Festetich ma tényleg elküldte levelét Kossuth Ferencnek. A levél erőlyes hangon itéli el a nemzetre káros kiegyezést, a fölemelt kvótát és tudatja a pártelnökkel, hogy Festetich Pál gróf a függetlenségi és 48-as kör tagjai sorából kilép.

LUEGER!

Most, mikor egészséges lett, kiderült, hogy megbolondult. Politikai epémlése volt. Szidja Kossuthot. Harcot hirdet, de a magyar pénzt nem veti meg

A kiegyezés a Reichsrathban

Lueger, a valamikor, ah, oly fess Lueger ma ismét produkálta magát a bécsi Reichsrathban, a hol megkezdtek a kiegyezési javaslatok tárgyalását. Sokáig kellett erre a diós napra várniuk, de végre elérkezett. Bécs polgármestere kiheverte a gyanus betegségeket s mindenek boldogan várták helyrebillent elméjének ragyogó sziporkáit. És Lueger sziporkázott is, amint következik:

A zsidó-magyar politikusok — mondotta — megmaradtak régi zsaroló politikájuk mellett. Az alkotmánybiztosítékokat díj gyanánt fizették a magyaroknak a kiegyezés elfogadásáért. Előttünk nem lehet közönyös, hogy az isten kegyelméből való apostoli királyból Kossuth kegyelméből való király váljék. Teljesen megnyugtató nyilatkozatot kérünk az iránt is, hogy katonai tekintetben nem fogunk több engedményt tenni a magyaroknak. Nekünk osztrák-magyar hadsereg kell, Kossuth-hadseregére nincs szükség. A nagykövetségi állásokat ne töltsék be magyarokkal. E tekintetben durva hibákat követnek el, különösen a Balkánon. A magyarok — folytatta — most a bankkérdéssel fenyegetnek. Próbálják csak meg! Nemsokára majd abbahagyják. Azok a osztrákok, akik magyar papirokat vettek, megérdemlik, hogy már ezért is büntetést szenvedjenek. A magyarok ne sokat fenyegetőzzenek, mert megtörténhetik, hogy még ezt az utolsó kiegyezést sem kapják meg és hogy már most, habár kedvetlen auspiciumok mellett indítjuk meg ellenük a harcot. Nem azt mondom: Los von Ungarn!, hanem: El ettől az áruló zsidó-magyar klikktől! Magyarországtól nem fogunk különválni, nem fogjuk magunknak a Kelet felé való kaput bezáratni. De ha a magyarok harcra akarják vinni a dolgot, akkor mi készek vagyunk ezt a harcot a legkíméletlenebb módon keresztülvinni.

A Lueger-kreaturák persze böszülten tapsoltak a vezérnek. Ezek a csodálatos agyu emberek ténylek elhiszik, hogy Kossuth Ferenc parancsol a királynak, hogy a függetlenségi párt önálló hadsereget és gazdasági különválást akar. Oh, micsoda szatira! A 48-asok liferálják az ujoncokat a közös hadseregnek, a kiegyezést, a magasabb

kvótát, a közös bankot, — és azt mondja Lueger, hogy Magyarország megszarolja őket. Csak azt a fenyegetést váltaná be az örjöngő Karl, hogy nem kapjuk meg a kiegyezést. Hiszen ha ezt meg tudná akadályozni, nem is lenne olyan bolond, mint amilyennek látszik.

*

Ellenbogen szociáldemokrata beszéde, amely Luegeré után következett, visszaadta a parlamenti színvonalat a vitának. Ellenbogen szerint a magyar ipar nem egyéb burkolt osztrák iparnál, ahol a szubvenciókat a magyar képviselők kapják. Kérdi, miért nem törölték el a delegációkat? Magyarország is, Ausztria is legyen teljesen önálló, de gazdaságilag közös. A szocialisták akarják a magyarok boldogulását, de gyűlölik a magyar uralkodó osztályt, amely az örvény szélére viszi a népet. Emlékeztet Björnson támadásaira. A szocialisták csupán magyar népparlamenttel, nem pedig korrupt, kiváltságos parlamenttel akarnak kiegyezést kötni, amelyért egyébként nem vállalnak felelősséget. Fiedler dr. szerint a kiegyezés több tekintetben súlyos aggodalmakra ad okot. Magyarország teljes államjogi önállóságából államjogi és kereskedelmi veszélyek hárulnak Ausztriára. Peritz képviselő szerint nincs szükség a dualizmusra, amely ősforrása a monarchia összes bajainak. Zahradni cseh képviselő azt mondja, hogy a magyaroknak föl kell hagyniok a nemzetségek elnyomásával. Azt hiszi, hogy a mostani állapot a magyar kereskedelempolitikai érdekek önálló külföldi képviseletéhez vezet és így kétséges, hogy ily körülmények között föntarthatjuk-e a hadsereg közösségét. Sommer dr. elítéli a magyarok magyarosító harcát. Schramek az „elnyomott tótokat” veszi védelmébe és tiltakozik a magyarok „zsaroló politikája” ellen. Curanda képviselő kevesli a fölemelt kvótát. A tárgyalást hétfőn folytatják.

NYILTTÉR

E rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

ŐS-BUDAVÁRA
összes épületei
leromboltatnak

mert
ŐS-BUDAVÁRA
feloszlik!

Az összes épületi
faanyagok, cserépfedelek,
deszkák, ablakok, ajtók,
továbbá Pegotgyártmányu
automobil, 100 darab villamos
ivlámpa, stb. stb. Minden
a legjobb állapotban
olcsó áron eladó.

Reggeli 9 órától esti 5 óráig.

Tauszky Miksa fia

Tauszky Lipót Budapest.

Csakis VIII., Vig-utca 25. sz. (Saját házban).
Magaselőlegek. Telefon 65-39. Magas előlegek
Legnagyobb butorszállítási költöztetési és beraktározási vállalat. Ajánlja ugy helyben és vidékre, valamint a közelgő, nyaralókba való butorszállításra jutányos ár mellett szolgálata.

Egy hadsereg titkaiból

A Moltke—Harden-pör tárgyalásának harmadik napja. Nőttön nő a botrány. Eulenburg herceg nem mert eljönni a tárgyalásra. A császárt is kihallgatják?

Óriási izgalmak közt nézett egész Berlin a Harden-Moltke botránypör mai napja elé, amikorra Eulenburg herceg is be volt idézve tanunak. A herceg nem mert eljönni a tárgyalásra, megint a betegségét hozta fel kifogásul s maga helyett az orvosát küldte a törvényszék elé. A mai tárgyalás így sem szükkölködött újabb szenzációk nélkül.

A mai tárgyaláson már pozitívabb formában jelentkezett az a körülmény, hogy ebben a monstre-pörben ki kell hallgatni magát a német császárt is. Vilmos, aki nem ellensége a reklámnak, esetleg meg is fog jenni a törvényszék előtt, hogy ebben a világraszóló pikáns és borzalmas ügyben nyilatkozatot tegyen. Moltkeről a mai tárgyalás folyamán egy orvosszakértő kijelentette, hogy *igenis vannak perverz hajlamai*. Moltke, ahol csak teheti, fölszólal és kétségbeesetten védekezik és vádol. Minden egyes szereplő vallomása roppant izgalmas s a hűpör áradata ugyszólván percekint újabb személyeket ragad magával, lassankint magával sodorja az egész perverz, romlott német hadsereget...

Mindenki be akar jutni!

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —
Berlin, október 25.

A mai tárgyalás tíz és fél órakor kezdődött. A tárgyalás előtt valóságos ostrom folyt kint a törvényszéki épület előtt. Egész Berlin, vidékiek, külföldiek — mindenki be akart a tárgyaló terembe jutni. Az utcákon vad, kiméretlen tolongás volt reggel óta, magában az épületben tömérdek rendőr tartja féken az embereket. A császár utasítására Neufert birodalmi gyűlési gyorsíró állandóan jelen van a pör tárgyalásán és pontos jelentést tesz a császárnak a pör folyamáról. A mai tárgyalás kezdetekor a törvényszéki elnök a mára beidézett Eulenburg herceget hívta föl. A herceg helyett az orvosa jelent meg a sorompó előtt s kijelentette, hogy ma reggel megvizsgálta Eulenburg herceget, aki olyan beteg, hogy nem hagyhatja el a szobáját.

Eulenburgot bekerítik

Dr. Gordon kéri a törvényszéket, hogy Eulenburg herceget lakásán egy bizottság által hallgattassa ki és ott szembesíttesse Bollhart volt testőrrrel, aki ezután határozottan megmondhatja majd, hogy tényleg Eulenburg herceget látta-e gróf Lynar nyaralójában az orgiák alkalmával.

Bernstein azt indítványozza, hogy halasztsák el Eulenburg herceg kihallgatását a tárgyalás végére, mert felének érdekében áll, hogy Eulenburg herceg megjelenjen a törvényszék előtt. Ha azután Eulenburg herceg tagadni fogja természetellenes hajlamait, bizonyítani fog ellene. Bismarck jól ismerte a herceget és elég világosan nyilatkozott róla.

A bíróság a tett indítványok feletti határozat céljából visszavonul tanácskozássra. Félóra elmúltával visszatér s kihirdeti az elnök a bíróságnak azt a határozatát, hogy Bollhartot csak azután fogják megeskütni, miután Eulenburg herceggel szembesítették. Ebből a célból a bíróság elrendelte, hogy Bollhart menjen el Treskop rendőrbiztos kíséretében Eulenburg herceg lakására.

Dr. Bernstein aggályait fejezi ki a szembesítés ilyen módja felett, mert Eulenburg hercegnek érdekében áll, hogy Bollhart ne ismerjen rá.

Hallgassák ki a császárt

Treskop rendőrbiztos és Bollhart elhagyják a termet, hogy elmenjenek Eulenburg herceg lakására.

Dr. Gordon ezután megteszi indítványát, hogy a német császárt tanuként hallgassák ki.

Megbizom — ugymond — mint katona, arra kért, hagyjam ki a császár személyét az egész ügyből. Nekem azonban, mint érdekei képviselőjének, kötelességem az ilyen kéréseknek teljesítését bizonyos alkalommal megtagadni.

Harden: A német császár kihallgatása szerintem kevésbé vinné előbbre az ügyet. Moltke gróf a császár ellen természetesen nem üzhett politikát, mert ha ezt tette volna, már régen elbocsátották volna. Eulenburg hercegnek azonban, aki nagyon is politizált, egyre szállította a császár közeléből a legújabb híreket.

Ezután dr. Bernstein nyilatkozott Gordon indítványairól. Különösen hangsúlyozta Elbe asszony vallomásainak szavahihetőségét. Miközben Bernstein beszél, ismét megjelenik Bollhart tanu Treskop rendőrbiztossal együtt. Treskop a közönség feszült figyelmét közt jelentést tesz kiküldetésének eredményéről:

— A herceg — ugymond — nem engedte meg, hogy Bollhart bemerjen hozzá. Eulenburg herceg súlyos betegen fekszik és azt a kijelentést tette, hogy csak a bíróság jelenlétében hajlandó magát szembesítésnek alávetni.

Treskop vallomására leteszi az esküt.

Moltke homoszexuális!

A tárgyalás folyamán kihallgatták dr. Hirschfeld orvosszakértőt arra nézve, vajon az eddigi tárgyalások anyagának alapján hajlandó-e szakértői véleményét mondani arról, hogy Moltke gróf homoszexuális hajlamokkal bír. Dr. Hirschfeld kijelenti, meg van győződve, hogy a természetes állapottól objektíve eltérő, de kétségtelenül önhibán kívül, születésétől fogva meglévő, sőt öntudatlanul meglévő hajlam, amelyet homoszexuálisnak neveznek, van jelen.

Persze, hogy beteg a herceg!

A délutáni tárgyaláson az elnök felolvastatta Peppmann titkos egészségügyi tanácsos orvosi bizonyítványát, amely szerint Eulenburg herceg szívtágulásban és súlyos köszvényben szenved, tehát egy törvényszéki tárgyalás izgalmainak nem teheti ki magát. A herceg érlemezése is kiméretet követel, de lába is annyira dagadt és idegbaja is olyan komoly, hogy nem mehet tanuskodni a törvényszékre, lakásán ellenben kihallgatható.

Bernstein védő: Orvosi bizonyítvány nélkül is elhiszszük a hercegről, hogy beteg. (Nagy derűltség.)

Elnök: Fenntartja ön azt az állítását, hogy abba a baráti körbe, amely gróf Hohenau, Eulenburg herceg és Lecomte urakból állott, a magánpanaszos is bele tartozott?

Embent barátjáról...

Bernstein védő: De még mennyire! Eulenburg herceg és Hohenau jó barátságban voltak Lecomte-tal, a vádló pedig amazokkal. Én erre a francia közmondással felelek: Az én barátom, aki barátainak barátja. Gróf Hohenau mint szárnysegéd és mint rokona a magánpanaszosnak lehetetlen, hogy ne lett volna barátja és ne tudta volna Moltke, hogy kik és mifélek gróf Hohenau barátai? Igenis, gróf Moltke jól tudta, hogy gróf Hohenau, Eulenburg herceg és Lecomte homoszexuális hajlamuak. Ami gróf Hohenaut illeti, róla azt a verebek is csiripelték. Én csak egyet kérdezek a magánpanaszostól: Miért hagyta oda olyan hirtelen állását? (Derűltség.) Köztudomásu, hogy mind a három ur egyszerre vált meg fényes hivatalától. Jó. Gróf Moltke határozottan tagadja, hogy ő homoszexuális. De barátainak köztudomásu dolgai csak nem voltak előtte titkok!

Moltke bosszuért liheg

Az izgatottságtól remegve, sápadtan kelt föl gróf Moltke és a következőket mondta:

— Nem szokás katonai intimításokat a nyilvánosság prédájául bocsátani, azért csak annyit válaszolhatok, hogy felmentésemet azzal a megokolással kértem, mert efféle gyanúsításokkal illeték és ilyenek közt lehetetlennek tartottam, hogy megmaradjak állásomban és főleg a császár környezetében. Harden vádaskodásai, rágalmai, amelyeket később visszavont, egy negyvenkétéves becsületes katonai pályafutásnak vetettek véget és ehhez képest szigorú büntetést kérek rá.

Harden izgatottan felpattan:

— Tiltakozom az ellen, mintha rágalmaztam volna!

Elnök kéri Hardent, hogy viselkedjék higadtan, különben sohasem lesz vége a tárgyalásnak.

Gordon igazságügyi tanácsos hivatkozik gróf Hülsen-Haeseler tábornokra, a katonai kabinetiroda főnökére, aki gróf Moltkét normálisnak mondta.

Bernstein és a szakértők

Most a szakértőket hallgatta meg a törvényszék. Előbb dr. Hirschfeld Magnus mondott véleményt, aztán Merzbachra került a sor.

Bernstein védő tiltakozott meghallgatása ellen és a törvényszék ehhez képest el is határozta, hogy mivel Merzbach is a tárgyaláson kívül és nem a bizonyítási eljárás során szerzett képet szakértői véleményéhez, tehát eltekint kihallgatásától.

Hülsen-Haeseler

Utolsónak Hülsen-Haeselert szólította a sorompó elé az elnök. Katonai egyenruhában jelent meg.

Elnök: Beszélt-e önnel gróf Moltke arról, hogy baráti körében férfiak vannak, akik homoszexuálisak?

A tanu: Semmit se tudok róla.

Bernstein: Van-e arról tudomása, hogy miért vált meg állásától gróf Moltke, gróf Hohenau és Eulenburg herceg?

Tanu (percekig habozik): Nem tudok bizonyosat.

Gordon: Mindenekelőtt fel kell tenni azt a kérdést a tanuhoz, hogy hivatalos minőségben szerzett-e ezekről valamelyes tudomást, mert ha ez az eset, akkor nem tanuskodhatik, amíg fellettes parancsnoksága fel nem menti a hivatalos titok kötelezettsége alól.

Nem beszélhetek!

Elnök: Milyen minőségben tudta meg a szóban forgó dolgokat?

Tanu: Mint az akkori városi parancsnoknak, gróf Moltkenek alárendeltje, hivatalos iratok kerültek kezembe, azokban volt szó a kérdéses dolgokról, tehát nem beszélhetek.

Bernstein: Kérem, arra méltóztassék válaszolni, hogy a három ur miért nincs többé régi állásában?

Tanu: Eulenburg hercegről egyáltalán nem tudom.

Bernstein: Hivatalán kívül, hírből sem tudja, hogy miért kellett Eulenburg hercegnek leköszönnie a nagykövetségről?

Tanu (hallgat.)

Elnök: Nem segíthetek, felenie kell.

Tanu: Nem tudom.

Bernstein védő: Ragaszkodom kérdéshez, és kívánom, hogy a tanu válaszoljon.

Tanu: Csak annyit tudok, hogy Eulenburgot homoszexuális vádolták, le hírek nyilvánosságra jutottak és ártottak neki.

Gordon: Kitől hallotta?

A tanu: A tiszték mind beszéltek.

Hosszas vallatás után, habozva azt feleli Hülsen-Haeseler, hogy gróf Moltkeről is általános beszéltek a tiszték és nyilvánosságra is jutott, hogy homoszexuális.

Ezzel az elnök befejezettnek jelentette ki a bizonyítási eljárást.

Holnap kerül sorra a vád- és a védbeszéd.

A zombori millió bankszédelgés Körözik a három testvért

A zombori Herczog Testvérek másfél-millió bankszédelgése, amelyről *A Hír* szenzációs részleteket közölt, fél Bácskát izgalomba ejtette. Zomborban *A Hír* közlései egy hetek óta lappangó büntény-halmazat hirtelen kitörésének kábító erejével hatottak. A három Herczog testvér erről már nem tud semmit; a kihasznált rokonok, a megrabolt magánfelek és bankok siránkozása szolgált szomorú kísérőzenét a modern zsványok szökéséhez. A zombori kir. ügyészség már *kiadta a körözölevelet* a három Herczog ellen. A zárgondnok *Bugarszky* Nenád dr. zombori ügyvéd hétfőn kezdi meg a Herczog-bank ügyvezető üzleti könyveinek átvizsgálását. Mert rendes üzleti könyveket nem vezettek a szélhámos testvérek. Gyanus üzleteikről, váltópanamáikról és sikkasztási manővereikről csupán „előjegyzési naptárt” vezettek, amely most a zárgondnok kezében van. Mint jelenttük, a pénztárban egy korona három fillér készpénzt találtak, a százezeret magukkal vitték Herczogék. *A Hír* úgy értesül, hogy Brémában szállt hajóra a három bankharamia.

Még egy becsapott rokon Száz ezer korona

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése. —
Zombor, október 25.

Spitzer Márk zombori bankáron kívül, aki százhuszezer korona kárt szenvedett a bankpanamában, különösen *Léderer* Leo bankár van nagyobb összeggel érdekelve. *Léderer* is, mint *Spitzer*, rokona Herczogéknak, akik hat hónappal ezelőtt azzal a kérelemmel fordultak *Léderer*hez, számítoljon le nyolcvan-száz ezer korona értékű váltót. A cég már akkor nyakig uszott a zavarokban és családokban; rokoni pénzzel akartak segíteni magukon. *Léderer* eszközpaltá a váltókat, amelyeknek tulnyomó része most teljesen értéktelenné vált. Ugy *Léderer*, mint *Spitzer* Márkot nagyon érzékenyen károsították meg a gonoszlelkű rokonok; mindketten csak kitűnő üzleti összeköttetéseknek és jó hírnevüknek köszönhetik, hogy hitelük nem rendült meg.

A köröző levél

Mint *A Hír* jelentette, a szerémségi takaré- és leszámítoló részvénytársaság és dr. *Szilágyi* Károly *bezdáni* ügyvéd tették az első bűnügyi feljelentést *Herczog* Ferenc és *Herczog* Izidor ellen. Az ügyészség megvizsgálta a tényállást és a följelentésben foglaltakat teljesen bebizonyította. Más oldalról, különösen magánosok részéről is történt följelentés. Ezek alapján dr. *Schulez* Ágoston zombori kir. ügyész kiadta az országos körözőlevelet *Herczog* Izidor, *Herczog* Ferenc és a vukovári *Herczog* ellen. A körözőlevelet megküldötték az összes bűnügyi hatóságoknak, a nagyobb külföldi vasuti állomások és a kikötő városok rendőrségeinek. Dr. *Bugarszky* Nenád zárgondnok a jövő hét közepén elkészül munkájával és terjedelmes jelentést fog tenni a törvényszéknek. Annyi máris meg van állapítva, hogy a családok összege *tulhaladja az egymillió koronát* és a bankházban örült rendtelenségek voltak.

Szücs Ervin esete Nyilatkozat

A Herczog-testvérek rengeteg csalásának kaoszából torzítottan került napvilágra *Szücs* Ervin zombori városi almérnök esete. *A Hír* készsággal tesz eleget *Szücs* Ervin ur és ügyvéde, dr. *Janovics* Miklós ur kívánságának, mikor a tényállást ebben a kényes természetű ügyben helyreigazítja. *Szücs* Ervin a következő sorokat tette közzé:

A Hír pénteki számában *Másfélmillió bankszédelgés Zomborban* címmel leleplezéseket közöl a Herczog-testvérek zombori bankcégéről.

A közlemény szerint a Herczog-testvérek engem, Zombor város almérnökét is romlásba kergettek. És pedig úgy, hogy a hozományul kapott 20,000 koronám egy éjszaka elkártyáztam s miután családom előtt leplezni akartam a dolgot, Herczog Ferencől huszezer koronáról szóló betéti könyv kiállítását kértem, melynek ellenében váltót adtam át azzal a kikötéssel, hogy azt nem szabad tovább adnia. Herczog azonban a váltót pénzzé tette s ekkor kiderült, hogy az hamis volt. Ezzel romlásba kergettettem engem és tönkretette családomat. Kijelentem, hogy a rólam szóló közlemény nem felel meg a valóságnak. *A Hír* ellen ügyvédem, dr. *Janovics* Miklós utján a törvényes megtorlást megtettem. *Szücs* Ervin, zombori városi mérnök.

Ugyanez dr. *Janovics* Miklós telefonon arra kért bennünket, hogy megbízójának kívánságához képest rektifikáljuk a közleményt. Ezt meg is tettük. Még csak konstatálni kívánjuk, hogy tudósításunknak ez a része egyáltalán nem enyhítheti a Herczog-testvérek üzelminek gyalázatosságát. A jeles bankár-testvérek ugyanis *Szücs* Ervin 3200 korona betétjét is elikkasztották.

Tiszáék szövetkeztek — az oláhokkal

A függetlenségek ellen

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése. —
Nagyvárad, október 25.

Mióta Tisza Istvánt elsöpörte a nemzet itélete, a geszti gróf a bihari vármegyehezán kereste a politikai babért. A régi szabadelvűpárti uralom bagolyvárában minden alkalommal megtapsolta őt az a tulnyomó szabadelvű többség, amely a letűnt időkben ittmaradt korrupt gondolkodásával, szolgálkú magatartásával meghamisította a vármegye igazi közvéleményét. Biharoszágbán — az egy Lukáciu László kivételével, aki utóbb hódította el Belényest — mind a tizenkét kerületből függetlenségi képviselőt küldött a parlamentbe, de a hivatalos vármegyei hatalmat karmaik között tartották a politikai sötétség ragadozói. A most lefolyt megyei bizottsági tagválasztások alkalmával mindent elkövettek a letűnt szabadelvűpárti nagyságok, hogy uralmukat fenntartsák. A megye román nemzetiségi vezéreivel, a legelvetemültebb agitátorokkal szövetkeztek, hogy a függetlenségi zászló győzedelmét megakadályozzák. *Telegdy* József néhai szabadelvűpárti képviselő nyíltan agitált a mezőtelegi kerületben a nemzetiségi jelöltek mellett. Egy másik kerületben az történt, hogy *Beöthy* Dávid szolgabíró a nyilvánvalóan többségben levő függetlenségiakat nem bocsátotta az urnához és így a nemzetiségi jelöltek győzelmét biztosította. Ezt a választást megfélembizik. Volt egy kerület, ahol a *szabadelvűek állítottak hat nemzetiségi jelöltet*, köztük négy dákóromán pópát és két veszedelmes agitátort. A választások a szabadelvűpárt, a nemzetiségi és a hatóság hármasszövetsége ellenére is elég jó eredményt hozott a függetlenségi pártra, amely *megszaporodva* jutott a törvényhatóságba. A szabadelvűek számos kerületet *vesztettek*, a nemzetiségi azonban szabadelvűek segítségével sok kerületet hódítottak meg. A bihari függetlenségi képviselők közül *Farkasházy* Zsigmond nyert ujonnan mandátumot.

Unatkozik a tisztelt Ház. Fáradt unalom nehezedett ma a Ház formális ülésének hangulatára. *Rakovszky* István elnöke alatt csupa nagyfontosságú ügyről referáltak a bizottsági előadók, de ugyan kit érdekel az, hogy a bizottságok a négy hónapi indennitást, meg az alkotmánybizottságok törvényjavaslatát *elfogadásra* ajánlják. Ha ellenkezőt javasolnának a bizottságok, ez tán fölzavarta volna a képviselő urakat „formális” hangulatukból, amint hogy ideges mozgás támadt, mikor az elnök jelentette, hogy *Szász* József és *Dobrosszláv* Péter disszidens függetlenségi bizottsági tagságukról is lemondtak. Az elnök tudatta még, hogy a főrendiház megválasztotta delegátusait a kvótaemelő bizottságba, *Batthyány* Lajos pedig bírói esküt tett. Ezzel véget ért a rövidlélekzetű ülés. A Ház legközelebbi ülése *kedden* lesz, mikor a négy hónapi *indennitást* tár-

A HIR

D'Annunzio Fiumében

Beszélgetés a költővel

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése. —

Fiume, október 25.

Fiumének érdekes vendége van: *Gabriele D'Annunzio*, Itália legünnepeltebb költője négy nap óta a városban időzik. Senki sem tudta, hogy meg fog érkezni, egész váratlanul csöppet a magyar tengerpartra. A színházban most egy olasz társulat vendégszerepel; ma este negyedszer játszották rendkívüli sikerrel *Roberto Bracco Kisértetek* című drámáját. Ugyanez a színtársulat *D'Annunzio La nave* című drámájának előadására is készül és a világhírű szerző személyesen vezette a próbákat. *A Hír* tudósítója felkereste *D'Annunzio*t Európa-szállóbeli lakásán. A költő az első emelet 19. számú szobájában lakik; egyszerű hotelszoba, az ablak a molóra néz. Duse szerelmese alacsony kopasz emberke, vörös-szöke kecskeszakálla van, apró villogó szeme, egészen, reménytelenül kopasz. Selyem pongyolában volt, hosszú kék kabátban, amelybe piros csillagok vannak himezve. Csudálatosan előékeny ember, éppen csomagol, lázasan kapkodja ki ruháit és fehérneműjét a szekrényből, közben ráér helylyel kínálni és utolérhetetlenül szeretetreméltó lenni.

— Bocsásson meg, drága uram, — a hangja kellemes, lágyan csengő, — bocsásson meg, de a nyolc órai gyorsvonattal utazom Rómába, hazasürgönyöztek egy olyan kényes ügyben, amelyet csak én, egyedül én intézhetek el . . .

A kezén szárvashőr keztü van és e pillanatban éppen egy tucat ilyen keztüt dob be sárga kofferjébe.

— Nyolc nap mulva újra Fiumében vagyok. A *La nave*-t tanítom be, rendezem, javítgatom és megbeszéltem a színész urakkal és hölgyekkel. Ez a darab a lelkesen fekszik a *Theatro Stabill di Romában* sikere volt, nagy sikere. Különben, ha érdekl, új drámán is dolgozom.

Mikor megtudta, hogy egy budapesti újság tudósítója jár nála egész elérékenyedett az örömtől.

— Hát igazán, — mondta, — Budapestben érdeklődnek irántam és ismerik, olvassák irásaimat. Végtelenül örülök . . .

Félnyolc volt. Elbucszunk. *D'Annunzio* kocsiába ült, kihajtatott a pályaudvarra és a trieszti gyorsvonattal Rómába utazott.

Kossuth Ferenc betegsége. *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter még mindig ágyban fekvő beteg. A minisztert ma délelőtt meglátogatta *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter. *Szterényi* József a kereskedelmi tárca folyó ügyeiről tett jelentést és egész délelőtt együtt dolgozott a miniszterrel. *Müller* Kálmán dr. egyetemi tanár, *Kossuth* háziorvosa, a legnagyobb nyugalmat ajánlotta a gyengélkedő miniszternek, minek következtében látogatásokat többé egyáltalán nem fogadhat.

Életunt honvédönkéntes. *Horváth* Antal honvédönkéntes ma délután öngyilkos kísérletet követett el a Népliget szélén, a Szent István-kórház közelében. Oldalfegyverével mellbe szúrta magát s összeesett. A rendőrség később sem tudta kihallgatni, mivel a gyorsan értesített katonai hatóság elvitette a fiatal embert a XVI. számú helyőrségi kórházba s minden felvilágosítást megtagadott. A szerencsétlen ifju állapota nagyon veszedelmes. Tettének okát levélben írta meg, amelyet csak holnap fog a térrancsnokság továbbítani. Állítólag szerelmi bánatában kereste a halált.

A HIR

Véres virágcsokor

Halál a sinek közt

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Poprádfelka, október 25.

Már rövid táviratban hírül adtuk, hogy a poprádfelkai állomáson *Adamek Mihály* állomásfőnököt *elgázolta egy tartalékgép és darabokra lépte*. A szerencsétlen ember végzetes balesete széleskörű részvétet keltett. Tegnap volt *Adamek Mihály* házasságának első évfordulója és korán reggel sietett az üvegházba, hogy virágcsokrot vihessen ifju feleségének. Az üvegházból a sín páron ment vissza és nem vette észre, hogy az tilosra van jelezve. Már az első sint átlépte, amikor robogva jött egy tolatókocsi, előreugrott, de már későn, a vonat hátulról megkapta, derékben keltéllezte, az agyveleje szétlococsant, úgy szedték fel szétszórt testrészeit a tolató munkások. A virágcsokor, csupa fehér róza, csuron véresen hevert a sín pár között. A feleségét, amikor férjének szörnyű sorsáról értesítették, ideggörcsök lepték meg, csak ma délután tért magához. A tragikus véget ért *Adamek Mihály* harmincegy éves volt.

Poprád, október 25.

Adamek szétdarabolt hulláját a temetői hullaházban helyezték el. A boncolást a löcsei ügyészség délután ejtette meg. A holttestet holnap Nyitrára szállítják. *Adamek* fiatal felesége, mióta meghallotta férje balesetét, eszméletlen állapotban fekszik. A szerencsétlenül járt állomásfőnök iránt általános a részvétel. Az a hír, mintha *Adamek öngyilkosságot* követett volna el, teljesen *alaptalan*, mert *Adamek* rendezett anyagi viszonyok között és boldog családi életet élt.

HAMISÍTÓK ÉS SIKKASZTÓK

Hárman megszöktek, kettőt lecsuktak

Nagy Dezső, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok-ellátó Szövetkezetének hivatalnokja mulatságot csapott *Mihalik Dezső* nevű barátjával, aki a sósokuti takarékpénztár irodájában volt alkalmazva. Mindkettő emlegette, hogy kevés a pénze s a beszélgetés során ravasz tervet eszeltek ki, amelylyel nagyobb összeget akartak szerezni. *Mihalik* proponálta, hogy a takarékpénztárban betéti könyvet hamisít és főküldi *Nagynak*, aki majd értékesíti. A számkönyvon persze osztozkodnak. *Mihalik* elutazott s nemsokára megérkezett a könyvecske. Négyezrenyolcszáz koronáról szólt s házamezret kaptak rá. A bank, mielőtt kifizette volna, tudakozódott Sósokuton, ahol *Mihalik* elfogta a levelet s nagyon megnyugtató választ küldött. Erre megkapták a pénzt a Hecht-bankházból. A kölesön terminusa lejárt s akkor kiderült a hamisítás. A kárvallott takarékpénztár följelentést tett a rendőrségen s a detektívek keresték a fiatalembereket. Mindkettő elhagyta közben az állását s a pénzt elmulatták. Ma rájuk találtak és letartóztatták őket okirathamisítás, valamint csalás címén.

*

Dr. Fantó Emil Konrád bécsi születésű harminchárom esztendőös vegyész — amint említettük — megszökött a Podmaniczky-utca 6. szám alatt bérelt lakásáról. Hitelbe vásárolt, remek butorait eladta s tömérdek árut elköttyavetyélt.

A fővárosi rendőrség ma táviratott kapott Hamburgból, hogy *dr. Fantó* a feleségével együtt távozott onnan a *Kaiserin Augusta* hajón és *New York* felé vitorlázik; valószínűleg holnapután érkezik oda. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

*

Fratriks Béla és *Gyula* marhahajásárok körülbelül tizezer koronát sikkasztottak. A marhavásáron már régóta megbízták őket a mészárosok, hogy a vásárolt jószág árát fizessék be a vásárpénztárnál. Tegnap reggel ment a dolog, akkor zsebvágták a mészárosoktól beszédett pénzt s megszöktek vele. Edig *Vitéz Lajos* főthi és *Fuchs Béla* újpesti mészáros tett följelentést. A vizsgálóbíró rendőrségi átiratra közölte a levelet adott ki ellenük.

Magyar nők a háremben

Börtönbe a boszorkányokkal

A budapesti rendőrség, amely éveken át nem nagy súlyt helyezett a leánykereskedők dolgaira, *A HIR* leleplezése óta szokatlan buzgósággal nyomozza és bünteti az emberhus ügynökeit. Különösen a hetedik kerületi kapitányságnál folyik *Sajó Sándor* rendőrtanácsos vezetésével széleskörű kutatás. Ez máris isszonyu adatokat derített ki s félelmesen jól szervezett bandákat tett ártalmatlanná. De most is érzik, sőt egyre jogosultabb felháborodással konstatálják a törvénykönyv hiányosságát, amely miatt csak kihágási büntetéssel sújthatják a leányok elesébitőit. A legutóbb elfogott boszorkány főképp háremekbe szállította áldozatait. *Bakonyi Lajos* szövetség-utcai kárposzt felesége, született *Pilz Teréz* bevallotta, hogy már *tíz esztendő óta* foglalkozik leánykereskedéssel s a törökországi háremekben nagyon sok olyan szép leány van, akit ő juttatott oda.

— A legtöbb leány — mondta — szívesen megy, tessék elhinni, nem sok rábeszélés kell hozzá. Én beutaztam az egész Keletet és ajánlatokat tettem a jómódu nagyuraknak. Többnyire volt gyári munkásnők és cselédek indultak utra s akárhányanak pompásan megy a dolga.

A minap egész csapatot akart elvinni, de a leányok egy részét a keleti pályaudvaron, más részét pedig *Zimonyban* sikerült föltartóztatni. Így jutottak *Bakonyiné* nyomára. A többször büntetett nőt kétszáz korona pénzbírságra s harminc napi elzárásra ítélték. Kinyomozták azt is, hogy a veszedelmes asszony számos ügynököt tartott, akik vidéken utazgattak s hamis ürügyekkel fölesalták a lányokat Budapestre, ahonnan külföldre továbbították őket. *Bakonyiné* után kézrekerült még *Friedmann Herman* lakatos felesége, született *Róth Róza*, továbbá *Hirschfeld Antal* ügynök feleségestül, végül pedig két pincér. *Friedmannét* háromszáz korona pénzbírságra s ötven napi elzárásra ítélték, mert tizszer is volt már büntetve. *Hirschfeldék* ötven korona pénzbírságot s öt napi elzárást kaptak, a többiek dolgában pedig a jövő héten fognak ítélni.

Hétszáz kivándorló visszatérése. A

Cunard-társaság „*Carpathia*” gőzösével hétszáz magyar jön haza Amerikából. Menetrend szerint a hajónak előbb Triesztet kellett volna érintenie s csak onnan jött volna Fiuméba, de mert a hazatérők rendszerint már Triesztben elhagyják a hajót s onnan szédnek el, a belügyminiszter kivására a Cunard-társaság ezuttal Trieszt érintése nélkül, közvetlenül Fiuméba rendelte a „*Carpathia*”-t, amely szerda helyett már vasárnap meg fog érkezni Fiuméba. A kivándorlók vasárnap estére már magyar földön hajthatják álomra fejüket. Az ország vigasztalan, halálosan szomorú helyzetében hetek óta ez az első vigasztaló hír. Visszajönnek Amerikából véreink, akik majd tudtul adják a bucsuzóknak, hogy a dollárok hazájában véres és könnyes patinája van az arany-nak. Inkább itthon pusztuljunk el, mint messzi idegenben.

Halálozás. Ditrői *Puskás Jenő* gyergyóalfalvi gazdasági intézeti tanár e hónap 24-én Budapesten meghalt.

— *Sipos Elek* né született *Üdényi Mária*, *Sipos Elek* rendőrségi tisztviselő neje tegnap rövid szenvedés után meghalt.

Halál a Royalban. *Neumann Lajos* 22 éves budapesti illetőségű gazdász ma délelőtt a *Royal-szállodában* mellbelőtte magát. Súlyos sérülésével a Rókus-kórházba szállították a mentők. Tettének oka ismeretlen. Jellemző, hogy a szállodában csak három óra múlva vették észre az öngyilkosságot.

A technikusok vizsgádjaja. *Wittmann Ferenc*, a tudós műegyetemi tanár, akiről *A HIR* megírta, hogy a vizsgázóknak visszaadta a díjakat, a következő levelet intézte hozzánk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tisztelettel felkérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy alábbi helyreigazításomat becses lapjában felvenni méltóztassék. Kétnapi hivatalos távollétem miatt csak most reflektálhatok „*A HIR*” október 23. számában személyemet is érintő közleményére. Csakis félreértésre vezethető vissza, mintha *Lázár Pál* kollégám, aki a vizsgán elnökölt, a vizsgajegyek visszaadása ellen tett volna bármiféle észrevételt. Ellenkezőleg, midőn e véget hozzá fordultam, rögtön azzal felelt „*készséggel visszaadom a vizsgajegyeket, legalább az ifjak jobban elkészülhetnek*”. A szives közlésért fogadja a tekintetes szerkesztőség hálás köszönetemet. Kötőnő tisztelettel:

Wittmann Ferenc,
műegyetemi tanár.

A kitűnő professor is megerősíti tehát abbeli értesülésünket, hogy harminc technikus ugyanazért a pénzért kéztiben tehet vizsgát.

FERENC JOZSEF KESERÜVIZ
paratlan használatos.

x **A kiegészítés** általában nyomottá tette a kedélyeket s az ország sok bizalommal tekint a jövő elé. Pedig a mai helyzet alkalmas arra, hogy egyenként önállósítsuk magunkat iparunkban, kereskedelmünkben. Így lehet csak az ország önállóságát megteremteni. Ezt a törekvést látjuk megvalósítva *Giehrer János* (Budapest VII. Erzsébet-körút 20.) paplan, vas és rézbutorgyárosnál, kinek saját gyártmányú árucikkei bármely világszerte gyártmányait, minőség s olcsóság dolgában jóval felülmúlják.

TÁVIRAT TELEFON

Jókedvű a király

Tartós javulás

Bécs, október 25.

A király állapotában a *javulás tartós*. Ma reggel az uralkodó frissen, pihent erővel, jókedvvel ébredt fel. Korán kelt és a reggelijét jó étvágygyal fogyasztotta el. Azután *Kerzl* doktor udvari orvos megvizsgálta a beteget és konstataulta, hogy a király erőállapota gyarapodott, a hurut folytonos visszafejlődésben van, csak a köhögés nem mult el teljesen. Az uralkodó az egész délelőttöt íróasztala mellett töltötte és jó hangulatban dolgozott délig. Akkor rövid sétát tett, utána pedig udvari méltóságok jelentéseit fogadta. A javulás örömdetes előrehaladása következtében a bulletinek kiadását a mai nappal beszüntették.

Bécs, október 25.

A király délután is sétált a kis oszlopcsarnokban félegy órától félkettőig. Séta közben néha leült egy karosszékre pihenni. A délutáni orvosi vizsgálat minden tekintetben megnyugtató volt. Láz nincs, az étvágy jó, a hangulat kedvező, a köhögés egyre ritkább.

Lángokban a zsilvölgyi erdők

Petrozsény, október 25.

A zsilvölgyi hatalmas kiterjedésű százados őserdők ma *kigyuladtak*. A hobicény-urikáni urbéresek 1470 hold erdeje van veszélyeztetve a tüz által. — *Petrilla* község derenyesszézi erdeje szintén *tüzet fogott*. A nyolc helyen égő erdőség oltásához a kimerült lakosságot a csendőröknek karhatalommal kellett kényszeríteni. A kár *száz ezrekre rug*. A tüzek *gonosz kezek* gyújtogatásától erednek.

A Kalabriai földrengés

Róma, október 25.

Egyre-másra nőnek a hióbbírek a földrengés iszonyu pusztításairól. *Caianiában* bedől a fogház épülete és a rabokat csak nagy nehezen lehetett megmenteni. A legnagyobb a pusztulás *Peruzzanóban*, ahol eddig *212 holttestet találtak a romok alatt*. *Callanzaróban* kivitték az utcára a város védőszentjének szobrai, képeit és a megrémült nép ezrei *imádkozva térdelnek körülötte*. *Peruzzanót* a második földrengés után bekövetkezett *hegyomlás* pusztította el. Az életben maradt nép félig meztelenül, amint éjjel felriadt álmából, a szabad mezőkre menekült. A király százezer, a pápa ötvézezer lirát adományozott.

Gyógyítható a tüdővész!

Egyetemi tanárok véleménye
Háborúság az Orvosi Egyesületben

Wettenstein nyilatkozik
Külföldre készül

Harc a szérum miatt

Magyarországon nyolcvanezer ember pusztul el évenként tüdővészben. Érthető tehát, ha ez a nagy tömeg, addig, amíg az étellel való táplálását vivja, minden szalmaszálát megragad, csak hogy életét pár évre még biztosítsa. Minden olyan hír, amely a tuberkulózis gyógyításával van kapcsolatban, első sorban ebben a körben és a betegek hozzátartozói között kelti fel a legnagyobb szenzációkat. Ez a szenzáció ma már kétségtelenül meg van Budapestén is. Egy vidéki orvosról, dr. Wettenstein Józsefről egyik előkelő orvosi szaklap megírta, hogy sikerrel tudja gyógyítani a tüdővést. Másnap ezt a jelentést megcáfolták, ma pedig jelentkeznek a betegek és jelentkeznek már orvosok, akik megerősítik az orvosi szaklap adatait és pozitív érvekkel állanak elő. De megszólal végül Wettenstein József doktor is ama vádakkal szemben, melyekkel egyik estilap minden alap nélkül és méltatlanul illette. Wettenstein röviden kijelenti, hogy fenntartja a tüdővész elleni szerére vonatkozó összes állításokat; bebizonyítja, hogy a tuberkulózist képes olyan eredménnyel gyógyítani, amint ezideig még senki s mindezt hajlandó tudományos fórumok előtt, rendszeres klinikai vizsgálatok során bebizonyítani.

Wettenstein nyilatkozik

Dr. Wettenstein József *A Hír* munkatársára előtt a leghatározottabb és legegyszerűbb formában kijelentette, hogy orvosi és erkölcsi felelőssége teljes tudatában állja a kísérleteire vonatkozó összes eddigi állításokat, sőt még ennél is többet akar.

— Nevetséges az a vád, — mondta Wettenstein, — hogy én pénzszerzésre vagy reklámcélokra akarnék alaptalan szenzációkat felhasználni. Négy hónapja vagyok Budapesten s még az orvosi címtablám sem függesztettem ki a lakásomra. Még nevetségesebb az a vád, hogy nekem reklámcéljaim volnának. Ha a hirhedséget hajszoltam volna, azt évekkal ezelőtt is megtehettem volna. *Én nem a piac számára dolgoztam.* Nekem orvosi publikum kell és a legszélesebb ellenőrzést akarom. Nézzék meg a preparátumaimat, kísérletezzenek a szeremmel és aztán ítéljenek. Nem vagyok képzelgő, pozitív tények alapján beszélek. És azt mondom most is, minden szavamért helyt állok. *Ha tovább is rágalmozni fognak, megköszönöm, tudomásul veszem, de tovább helytállóok.* Majd külföldön megkeresem a fórumaimat.

Közben tudósítónk határozott kívánságára megmutatta preparátumait, melyek ezer-ezeröttszáz számról vannak különféle dobozokba beillesztve. Góreső alatt vizsgálva, ezerkétszázszoros nagyítás alatt, az eredmény valóban meglepő. Konstatálni lehet öt variációban a Koch-féle bacillusok átváltozását és végül tökéletes szétesését. Ezekről a preparátumokról igen érdekes különben dr. Ziffer Emil gleichenbergi furdőorvosnak a véleménye, ki a tuberkulózis terén maga is elsőrangú szaktekinetély és a nyár folyamán a Spengler-féle módszert személyesen tanulmányozta.

Mit szólnak a kezelő orvosok?

A Hír munkatársára arra való hivatkozással, hogy Wettenstein Ziffer dr.-t mint illetékes szakembert véleménymondásra kérte s preparátumait vizsgálata alá bocsátotta, kikérte Ziffer Emil véleményét, aki az alábbiakat mondta:

— A napokban dr. Wettenstein József kolozsvári orvos bemutatott nekem góresői preparátumokat, melyek állítólag egy gümőkóros beteg köpetéből készültek. A vizsgálatot sorrendben eszközöltem, az első góresői vizsgálat

a még nem gyógykezelt beteg köpetét mutatta. A második az oltott betegét, nyolc-tíz nap lefolyása, a harmadik és negyedik körülbelül ötnyolc heti gyógykezelés után. Az eredmény meglepő volt, amennyiben a bacillusok szétesését fokozatosan észlelni lehet. Már a nyár folyamán alkalmam volt néhány Spengler-féle oltásokkal kezelt beteg köpetét vizsgálnom s mondhatom, hogy a bacillusok szétesése korántsem volt oly szembetűnő, mint a dr. Wettenstein által oltott betegéknél. Mindenesetre, ha a klinikai tünetek is oly arányban kedveznek, mint a köpetvizsgálat s a bemutatott köpetek ugyanegy betegről a jelzett sorrendi stádiumokban szereztettek meg; akkor ez eredmények lényegesen felülmúlják az összes eddigi kísérleteket a tuberkulózis-gyógyomód terén.

Dr. Ziffer Emil gleichenbergi furdőorvoson kívül *A Hír* dr. Müller Vilmoshoz, a tátraházi tüdőbeteg-szanatórium kiváló főorvosához is kérdést intézett késmárki tudósítója útján. Dr. Müller így nyilatkozott:

— Bármely új gyógyomód tudományos értékének komoly elbírálásánál két kérdés merül fel: 1. megelőzték-e állatokon történt kísérletek az embereken eszközölt gyógyító-kísérleteket; 2. az új gyógyszer minden más gyógyszer-től függetlenül hatással van-e a szervezetre? Hol vannak Wettenstein dr. tizenhétévi kísérletezésének pozitív bizonyítékai? Első sorban az állatokon végzett kísérletek közlését várjuk, mert ez a döntő fontosságú. Másik megjegyzésem az, hogy nem lenne szabad új szérumot olyan helyen kipróbálni, ahol a beteg a Brehmer-féle sanatóriumi kezelésben is részesül. Mert vagy jó a szérum önmagában és akkor nem szorul segítő gyógyomódra, vagy értéktelen, ha a sanatóriumi kezelésre is szükség van.

Egyetemi professzorok nyilatkoznak

A tuberkulózis fővárosi gyógyítóinak legkiválóbb tekintélyeihez is elhatott *A Hír*-nek az a felfedezése, mely a közérdeklődést ma uralja. Egyértelműleg az a nézetük róla, hogy az ilyen hírek kibocsátása mindaddig korai, amíg illetékes szakfórumok alapos és mélyreható kísérletezések által a kétségtelen eredményekről meg nem győződtek.

Dr. Irsai Arthur tanár, a Szent Margit-kórház vezetője mindenek előtt azt közölte tudósítónkkal, hogy Wettenstein doktort ismeri. Korrekt, tisztességes embernek tartja, kinek törekvései tiszteletre méltóak. Egy ízben nála is jelentkezett Wettenstein s arra kérte, hogy engedje meg kórházában a saját szerével való oltásokat. Irsai beleegyezését egy feltételhez kötötte, hogy t. i. mutassa meg előbb Wettenstein szerének összetételét s az esetben, ha ártalmasnak mutatkoznia nem fog, az illetékes fórumoknál készségesen járja az engedélyt. Wettenstein — mondta továbbá Irsai — bizonyára abbéli aggodalmában, hogy szerének összetételét el kell árulnia, vonakodott a feltételt elfogadni s azóta nem is fordult meg többé a kórházban.

Dr. Kéty Károly tanár, valamint fia, dr. Káty László egyetemi magántanár kijelentették, hogy az Orvosi Ujság jelzett cikkét tegnapelőtt még nem olvasták. De amennyiben komoly kísérletekről volna is szó, nagyon korainak tartják a hírlapi közléseket. Az egyetem mindkét klinikáján folynak kísérletek különböző szérumokkal, de ezek is csak kísérletek és nem befejezett tények. Biztos ítéletet ilyen dolgokról csakis hosszú és alapos objektív vizsgálatok után lehet mondani.

Dr. Ángyán Béla professzor is azt tartja, hogy ilyen kérdésekről előleges studiumok nélkül véleményt mondani nem lehet. Az Orvosi Ujság cikkéről tudomása van, az ilyen cikkek azonban mindig az illető író személyes meggyőződése és felelőssége szempontjából bírálandók el.

Dr. Korányi Frigyes tanár azzal fogadta tudósítónkat, hogy nyilatkozatokat nem tehet, mert ezek ítéleteknek látszatának, holott sem a Wettenstein szerét, sem preparátumait nem ismeri. Meggyőződése szerint az ilyen dolgok csakis tudományos fórumok elé valók, mert hírlapilag tárgyalva őket, hatásuk felette romboló lehet. Az orvosi körök különben figyelemmel kísérik minden e fajta törekvést s az Orvosi Egyesületben közelebbről is tárgyalni fognak egy hasonló jellegű kísérletről.

Végül dr. Tauszk Ferenc tanárt kereste fel tudósítónk, aki pozitív értékű nyilatkozatot azért nem adhatott, mert szerinte a Wettenstein szere, mindaddig, míg szakfórumok előtt megismertette nincs, *tíkos szer* gyanánt tekintendő. A hírlapi közléseket a közönség érdeke szempontjából ő is korainak tartja.

Ezekben összegezhetjük az orvosprofesszorok nyilatkozatait. Tartózkodó, rezervált és negatív jellegű valamennyi, ami nemcsak érthető, hanem helyes is. Végére mindannyian olyan preparátumokról nyilatkoztak, melyeket ezideig még nem ismertek. Egy szempontjuk azonban téves és pedig az, ami a jelen esetben az új gyógyszer nyilvánosságra való hozatalára vonatkozik. Korainak mondják az eset nyilvánossá tételét, holott közel négy hónapja komoly eredményekkel folytak a szentendrei sanatóriumban a kísérletek. Wettenstein nyíltan, az erkölcsi felelősség és az etikai következmények tudatában hangoztatja, hogy helyt áll szavaival és tud gyógyítani. Fél század előtt Semmelweisről is azt mondták, hogy közveszélyes örült, „korai“ felfedezésekkel lármazza tele a világot s kitiltották a bécsi klinikáról, halála után pedig szobrot emeltek emlékének.

Ujabb szakvélemény

Dr. Marton Sándor, a fővárosi áru- és értéktőzsde főorvosa, egyike azoknak, kihez Wettenstein eleve a legnagyobb bizalommal fordult. Hónapok óta tud a Wettenstein kísérleteiről s ezelő felől tudósítónknak a következőket mondotta:

— Mihelyt a tüdővész gyógyításáról van szó, a legfontosabb kísérletek is olyan óriási horderejűek, hogy orvosoknak mindenféle elhamarkodott ítéletektől tartózkodniuk kell. Ezért helyeslem dr. Friedrich tanárnak azt az álláspontját, hogy a Wettenstein kísérleteinek nyilvánosságra hozatala korai. Különbséget kell tennünk ugyanis mindig a szubjektív és objektív vizsgálati eredmények között s orvosokra nézve ilyen kérdésekben mindig az utóbbi köteleesség járul. Szubjektív tapasztalataim nekem is vannak Wettenstein kísérleteiről s nem tagadom, hogy ezek a kísérletek, *ugy preparátumai, mint gyógyszer irányában bizalommal töltenek el.* De tudomásom szerint nem Friedrich tanár, sem más, ezt a bizalmat nem vonta meg Wettensteintől, minek legbeszédesebb példája az a tény, hogy a Szent endrei sanatóriumban lehetővé tették rá nézve a hospitálást. Objektív adatokról azonban nem beszélhetek. Az olyan eset, hogy egyik súlyos betegemet, kivel szemben az orvostudomány minden eszközt megpróbáltam, Wettenstein rövid idő alatt gyógyított, engem is meglepett, ezt készséggel elismerem, de nem érzem magam feljogosítva arra, hogy több konkluziót vonjak le belőle, mint, amit maga ez az eset szolgáltat. Nézetem szerint az ilyen kérdések eldöntése tudományos fórumok illetékessége alá tartozik.

Egy beteg is nyilatkozik

Hütner Lajos, az Aréna-ut 77. szám alatt levő *Pálmaliget* tulajdonosa akkor oltatta be magát, mikor tudósítónk Wettensteinnél volt. *A Hír* tudósítását olvasva kijelentette, hogy önként, minden befolyás nélkül nyilatkozni akar, mert az ő esete egyike a legérdekesebbeknek. Tudósítónknak ezeket mondta:

— Körülbelül másfél éve súlyos beteg lettem. Vért köptem, állandóan köhögtem és nagy lázaim voltak. Fővárosi egyetemi professzorok gyógyítottak, klinikai kezelésben részesültem, de állapotom nem változott. A professzorok tanácsára június 18-án Tátrafüredre mentem és a

Spengler-szerumával kezeltetem magam. Nem használt. Hat hét után a Budakeszi Erzsébet-szanatóriumba mentem és itt is közel hat hetet töltöttem. Köhögésem, lázám ekkor sem csillapodott. Nem volt kedvem a munkához, melancholikus lettem végre reménytelenül hazajöttem. Ekkor értesültem, hogy Wettenstein doktor is kísérletezik Szent-Endrén a maga gyógyszerével. Felkerestem a lakásán és segítségét kértem. Ezideig huszonhat oltást kaptam s úgy érzem, hogy teljesen meggyógyultam. Lázám tökéletesen elmúlt, étvágyam kitünő, nagyon jól érzem magam s munkakedvem is annyira visszatért, mint azelőtt soha.

Az Orvosi Egyesület gyűlése

Érdekes gyűlése volt ma este az Orvosi Egyesületnek a Wettenstein-féle kísérletek alkalmából. Az „Orvosi Ujság” szerkesztő-bizottsága ugyanis ülést tartott annak megállapítására, hogy mi módon lett nyilvánossá a *Hir*-ben megjelent szenzációs közlemény s kit terhel általában a felelősség a sanatóriumi közleménynek az „Orvosi Ujság”-ban való megjelenése miatt. A vihar azonban lassankint lecsendesedett dr. *Torday* szerkesztő ama kijelentésével, hogy a cikk közlését annál kevésbé tagadhatta meg, mert a Friedrich tanár jóváhagyásával kiadottnak gondolta, tekintve, hogy az ő sanatóriumának kísérleteiről szoltak a referátumok. A gyűlés ezt a kijelentést egyhangú helyesléssel tudomásul vette.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ • ZENE • KÉP • KÖNYV

* **Az ingovány.** (A *Vigszínház* mai premiéré.) Ki a bátrabb: Wolff Pierre, vagy a publikum? Súlyos probléma, súlyosabb, mint a darabé. Mivelhogy elsőrendű mersz kell ahhoz, hogy valaki ma még a lelki megismerés szemüvegén át akarja elemezni az ingoványból kihalászott virágszálat. Ezen ugyanis már réges-rég tal vagyunk. Aki hát hozzányúl az avatag témához, megmarkol bizony egy csomó agg szentimentalizmust is. Így jár Wolff Pierre is. De legalább kifigetődik neki az ügy. Mert lám, bátor ez a közönség: meg meri még ma is tapsolni az érzelgős igazságok tirádáját és tetszik neki, hogy a perditák világában menhelyet talál a morál. Tagadhatatlan, hogy az újdonságban nem egy finom beállítás is van, de nincs híján a mesterségbeli okosságoknak sem. Azonban siker volt, a közönség elfogadta a darabot és nem kutatta, milyen meszeségben jár ettől a drámától az élet. *Góth* és *Kertész* Ella állanak az érdekesség közepén minuciózus gonddal megformált alakításukkal; bájos a *Harmal* Hedvig félórás szereplése; *Hegedűsnek* ma is voltak új színei, jók a többiek mind: *Garsi* Mariska, *Vendrei*, *Tanay*, *Pécsi* Paula. A szerzőnél tisztább művészetet ad *Szini* Gyula fordítása és a pazar kiállítás sok hangulatot lop be az óvatosabb lelkekre is.

* **Az Opera tagjai a kultuszminiszternél.** A Magyar Királyi Operaház tagjai *Mészáros* Imre igazgató vezetése alatt ma délután tisztelegtek *Apponyi* Albert kultuszminiszternél és *Molnár* Viktor államtitkárnál abból az alkalomból, hogy átvette az Opera ügyeinek intézését. A miniszterhez is, az államtitkárhoz is *Mészáros* igazgató intézte az üdvözlő beszédet. Mindketten meleg szavakkal fejezték ki köszönetüket az üdvözlésért és biztosították az Operát jókaratukról és rokonszenvükről.

* **Kis Színház.** Ma délután mutatták be a *Freya bárónő* című operettet, amelynek szövegét *Ótvös* Leó, zenéjét *Vince* Zsigmond írta. Az operett meséje a görög mitológiában játszódik. A görög isteneket meglátogatják a germán istenek, akiknek tiszteletére Zeus ünnepélyt rendez. Az ünnepély alatt Apolló elcsábítja *Freya* bárónőt, de Mars, az Olimpusz rendőrkapitánya megéjszéli őket és *Freyát* kitiltja az Olimpusról. Ezért aztán Zeus ellen támadnak az istenek és a forradalom csak akkor ér véget, amikor Zeus beleegyezik Apollónak *Freya* bárónővel való morgantikus házasságába. Az ületes apróság igen tetszett. Több énekszámot megismételtettek. A szerzőket is sokszor hívták a lámpák elé. Igen tetszett *Horváth* Giza, aki Herda istennő szerepét játszotta. *Gyöngyi* Jolán, *Bogár* Giza, *Gömöri* Jenő, *Leányi* Dezső, *Gonda* István és *Vádkár* Vilmos jók voltak.

Százezer koronás váltócsalás a Szepességben

Nürnbergi József késmárki fakereskedő hamis váltókkal elárasztotta a szepességi bankokat. Százezer koronát csalt ki, azután Amerikába szökött. Fiatal felesége tegnap követte

Mindennapra egy evőkanállal . . . Alig hült ki annak a szenzációnak izzó parazsa, amely *A Hir* közlése nyomán a zombori Herceggé Testvérek milliós bankszédelgéseiből — a legraffináltabb modern bűnök riktó szálaival — szökött, máris itt az új, nem kevésbé érdekes bűnügy. Egy késmárki gazdag fakereskedő, *Nürnbergi* József nyomtalanul eltűnt és hamis váltóival százezer koronáig károsította meg a szepességi pénzügyet. *Nürnbergi* szélhámosságait is *A Hir* írja meg elsőnek részletesen. Eddig csak annyi szivárgott nyilvánosságra, hogy eltávozott Késmárkról és a bankok lázasan kutatják a váltóhamisítót. *Nürnbergi* napokig készült a szökésre és kellő óvatosság mellett utjában föl lehetett volna tartóztatni. Most már bottal üthetik a nyomát. A becstelen fortélylally kicsalt pénzek jó melegen lapulnak meg a zsebében. Felesége, aki csak azt várta, hogy gyermeke megszülessék, utána sietett s most ketten szöknek, maguk mögött hagyva a letarolt várost.

Váltóhamisítás nagyban

Az após nevére

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése. —
Késmárk, október 25.

Nürnbergi József vagyonos fakereskedő hírében állt. Itteni telepei nagy értéket képviselnek, de az utolsó deszkaszálig adósságokkal van megterhelve. A nagykereskedő egy évvel ezelőtt megnősült *Mezőcsáthról*. Apósa gazdag, szolid üzletember, aki dus hozományt adott a leánynyal. *Nürnbergi* kezén azonban eluszott a pénz. Kétes spekulációkba bocsátkozott és igen költséges életmódot folytatott. Mikor látta, hogy kifogy a pénzből, váltókat kezdett hamisítani az apósa nevére. A szepességi bankok habozás nélkül számították le az öt-tíz-huszezer koronás váltókat. *Nürnbergi*nek volt rá gondja, hogy apósa ne tudjon a dolgról. Mikor egy váltót benyújtott, nyomban *Mezőcsáthra* utazott az apósa és ügyesen elfogta azt a levelet, amelyben a bank arról értesíti, hogy az aláírásával váltót kapott. *Nürnbergi* szerette a levelet és az apósa levélpapírosán a következő választ írta:

— Ezennel értesitem a t. Igazgatóságot, hogy vöm, *Nürnbergi* József részére a váltót tényleg zsíráltam.

Az apósnak így semmiről se volt tudomása, még csak föl se tűnt neki a vő gyöngédsége, hogy oly sűrűn keresi föl *Mezőcsáthi* magányában. Szeptember végén azonban tragikus fordulat állt be. Az apósnak kezébe jutott az egyik szepesi bank értesítő levele és tisztán állt előtte a hónapok óta folytatott, nagyszabású csalás

Megöllek!

Mondta az após

Késmárkon, a *Nürnbergi*-család lakásán néhány nap mulva izgalmas jelenet játszódott le. *Mezőcsáthról* váratlanul megérkezett az öreg ur és számonkérte a veje gazságait. *Nürnbergi* töredelmesen bevallott mindent. Az aggastyán egész testében reszkette kiáltotta:

— *Megöllek! Agyonlöklek! Megbecsteleníted a családukat!*

Nürnbergi könyörgésre fogta a dolgot s mi-

kor látta, hogy apósánál nem számíthat kegyelemre, szökésre gondolt. Közölte a tervet feleségével, aki örömei küszöbén állott és együttesen határozták el a menekülést. A megállapodás az volt, hogy a férj előremegy, az asszony pedig bevárja a családi eseményt és csak fölgöygyulása után követi.

A szökés

Gratulálok, drágám!

A fakereskedő október negyedikén vonatra ült és *Poprad* felé utazott. Mikor a károsult bankok ezt megtudták, táviratot küldtek utána. Azzal a kellemes hírrel akarták visszacsalogatni, hogy a feleségének gyermeke született. *Nürnbergi* tudta, hogy a távirat legalább is korai örömet jelentett, de azért visszatelegrafált *Miskolcra* a feleségének. *Gratulálok, drágám! Jöszid.* Ez a három szó volt a táviratban, amelyet *Nürnbergi*nek mosolyogva mutatott a bankok embereinek. Az nem jutott észébe a kárvalottaknak, hogy talán jó volna a vonalmenti bűnügyi hatóságokat is értesíteni. A szökevény pompás egérutat nyert és zavartalanul utazhatott tovább a pénzzel ismeretlen tájak felé. Késmárkon meg vannak győződve, hogy a csaló már Amerikában van.

A hű feleség

Tegnapról mára eltűnt

Nürnbergi Józsefné október tizedike táján holt gyermekét szült. Kicsit sirt, kicsit beteg volt, aztán összeszedte magát, csomagolt és hazautazott *Mezőcsáthra*. Itt azt mondta édesapjának, hogy a férje nélkül nem tud élni. Ők megbeszéltek, hogy Amerikába mennek, ahol új életet kezdenek. Az öreg könnyezve igyekezett lebeszélni leányát a kockázatos tervről, de a szerehes asszonyt nem tudta szándékától eltéríteni. Tegnap elutazott *Mezőcsáthra*; hogy hova ment, nem tudják. Valószínűnek tartják, hogy *Nürnbergi* valamelyik tengeri kikötőben várja a feleségét és együtt hajóznak át az újvilágba.

Mit mond a csendőrség

A károsult bankok

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése. —
Késmárk, október 25.

A Hir munkatársa kérdést intézett a késmárki csendőrséghez, ahol *Nürnbergi* József csalásairól ezeket mondták:

— *Nürnbergi* néhány héttel ezelőtt tűnt el. Sokáig nyomoztuk a környéken, de hasztalanul. Áldozatai között magánemberek is vannak. Így *Littmann* Albin dr. késmárki ügyvédől hétszáz, *Szavits* vendéglőstől százhusz koronát csalt ki. Az utóbbi nevére ezeröttszáz koronás váltót is hamisított. Ezenkívül hamis váltókkal szerzett pénzt a *szepesbélai banktól* (tízennyezer koronát), a *késmárki takarékpénztártól* (nyolcezer koronát), egy *hunfalvai* pénzügyintézetől négyezer koronát, a *szepesi hitelbanktól* huszezer koronát stb. Kárt szenvedtek az *iglói*, *eperjesi* és más környéki pénzügyintézetek is. A hamis váltókra fölvevett összeg körülbelül százezer korona. *Littmann* ügyvédől és *Szavits* vendéglőstől azzal az ürüggyel csalta ki a pénzt, hogy sürgős fizetéseik vannak és üzleti pénzei még nem folytak be.

A rendőrségen keveset tudnak a nagy szédelgésről. Most talán tudomásul fogják venni. Az bizonyos, hogy *Nürnbergi* egy élelmes rendőrség nem eresztette volna ki a kezei közül.

Sérvbajosok! Ferdennőttek! Amputáltak!

— Az egyetlen szakszerű —
speciális orvosi rendelőintézet
E. BAJ ELLEN

Pollitzer sérvambulatórium
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8. félemelet
Kérje ingyen „AZ EGÉSZSÉG” című orvosi művet.

LEGENDAKÖR

Murány gróf körül

A bolgár fejedelem vadászik

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Poprád, október 24.

Ferdinánd bolgár fejedelem majdnem három hetet töltött megint a plesszói bérelt birtokon, festőien szép, vadregényes kastélyában. A fejedelem meghitt környezetében volt, fonséges címét és jelvényeit otthon hagyta a szófiai udvarban és mint rendesen, most is Murány gróf-nak nevezte magát. Naponta vadászatra ment Murány gróf a falut környező erdőkbe és leirhatatlan öröme volt, amikor az egyik vadászaton gyönyörű szarvast ejtett el a fonséges vadász. Ez a ritka zsákmány tartotta Plesszón még néhány napig a fejedelmet, noha kedves emberei: Slamma udvarmester, Stoyanof őrnagy szárnysegéd és Markov tábornok már hívták haza a vadászat könnyű élvezete mellől az uralkodás nehéz gondjához. A fonség azonban maradt és mikor a vadászat már sok volt, automobilon járt át Poprádra, ahol a lakosság ovációkkal üdvözölte a nagyuri idegent.

Egész legendakör terjedt el ezen a vidéken a fejedelem kedvelt személyéről és sűrűn esnek meg új epizódok, amikre aztán sokáig emlékezik a nép. Egyik poprádi automobil-ut alkalmából, a római katolikus templomban is megjelent Ferdinánd, aki mint vadász és uralkodó egyformán vallásos. A templomból kijövet, magyarul szólította meg Szesztrich Elek postást:

— Ön írja a távirataimat?

— Parancsára, fonséges uram. Bátorokodom alázattal bemutatkozni: Szesztrich Elek postatáviradakhordó.

— És hová való? — kérdezte tovább a fonség.

— Titeli, bácsmegyei vagyok fonséges uram.

— Hol veszi át a távirataimat?

— Itt helyben, a poprádi táviróhivatalban, fonség.

— Ugy, ugy, — igen jó, — szolt Ferdinánd, aztán az automobillján elrogozott.

Két nap mulva megjelent Szesztrich Eleknél Ferdinánd udvarmestere és szafírral kirakott arany melltit adott át neki, Kurzweil Károly poprádi postamesternek pedig a fonséges ur monogrammjával ellátott, ugyancsak aranyból való melltit. Mindkét ékszer a fejedelem ajándéka volt.

Péter kihajt a városból

— A HIR eredeti tárcája —

Irtá: MOLNÁR JENŐ

Azon a bágyadt, könnyes szemű őszi estén, amikor a szilaj Pétert a hideg nagyvárosba hajtotta fékezhetetlen, forró vére, nem is tudta elképzelni, milyen szépek Budapesten a nyári éjszakák. Sihederes legénykorában odahaza leheveredett a pázsit bársonytésztén s olyankor gyönyörűeket álmodott. Hol vannak itt — töprengett Péter — a puha, szeliden hajladozó fűszálak, hol akár egy szalmakazal is? Amerre nézett, eltikasztóan szürke aszfaltot látott s úgy érezte, Isten ellen való bűn volt, hogy ezt a csudás darab földet a hegyek kötömegeivel agyonzuzták, lekötötték. Később megbékült a dologgal. Azok az apró megfigyelések kárpótolták, amelyeket bérkocsija bakjáról tett. Kezdték érdekelni az emberek; mintha most fődözte volna föl, hogy jellem, lélek, szokás nagyon sokféle van, nem úgy, mint otthon, ahol még külsőben is keveset különböznek egymástól az ember.

Mint látható tehát, Péter kocsis volt. Apró suhanc volt még, mikor ennek a mesterségnek minden csinnyát-binnyát ismerte. A szecska-fuvarozáson kezdte vagy nyolc év előtt és ma karsukerekü, kecses, ragyogó kocsin ül, amely nesztelenül suhan végig a fakockás burkolaton. Erre a karrérrre büszke volt a legény. Falujabeli em-

MIÉRT busulnak a hódmezővásárhelyi asszonyok?

Lapunk nyájas olvasója, ha véletlenül Hódmezővásárhelyre talál szétvödni, csupa szomorú asszonyt fogsz látni ebben a derék alföldi városban. Unottak, csüggedtek, bágyadtak Hódmezővásárhely szép és kívánatos menyecskei és hogy az asszonyok közt ennek az általános levertségnek mi az oka, azt is közlöm veled diszkreáció mellett, nyájas olvasó. Azért, mert áthelyezték más eklézsiához a város fiatal káplánját. Hogy mi az összefüggés a káplán áthelyezése és az általános asszonyi szomorúság között, ezt a következő kis bevezetésből fogod megérteni, nyájasom.

Hódmezővásárhely tele van szép fiatal asszonyokkal, de ezzel szemben nincs Hódmezővásárhelynek katonasága. És bármennyire agítálnak az asszonyok egy kis kaszányáért, egy-két zászlóaljért, bármennyire elfogadnák még a gyűlölt osztrák hadsereg embereit is, Hódmezővásárhely a mai napig még katonaság nélkül van. Hódmezővásárhelynek ezenkívül állami hivatalai sincsenek, tehát nincsenek nőtlen, fiatal hivatalnokai sem. Egyszóval, nincs Hódmezővásárhelyen fiatalember, aki mulattassa, szórakoztassa, csábítgassa az asszonyokat.

Az egyetlen nőtlen, kedves és hozzáférhető fiatalember Hódmezővásárhelyen a katolikus plébánia fiatal káplánja volt. Most képzeld el, nyájas előfizető, mennyi ostromnak, mennyi csábnak, bájolgásnak volt kitéve a kis káplán. Igazán nem panaszkodhatott, hogy az asszonyok nem néznek rá. Mert ránéztek, még pedig leginkább négy szem közt.

A derék, ügybuzgó káplán azonban az utóbbi időben, minthogy versenyen kívül állott Hódmezővásárhely asszonyainak kegyében, mutatkozni kezdtek a körülrajongás szomorú következményei. A szeme becsett, az arca megnyult, sápadt lett, ami mind nem az Ur szolgálatában kifejtett buzgalomból származott. A káplán ur nagy és különös elfoglaltsága mostanában tudomására jutott a felettes egyházi hatóságnak is, amely aztán sietve áthelyezte a fiatal lelkészt egy másik városba, és — egy öreg, kopasz papot küldött a helyére. Ezért láthatasz most, nyájas olvasóm, csupa szomorú asszonyt, ha véletlenül Hódmezővásárhelyre vetődöl.

berrel, ha olykor találkozott, nagyuri tempóval fogadta a lelkes, széles köszöntést. Mint, aki azt mondja: Lám, lám, szomszéd, nem kellett azért még csavargásra adni a fejemet. És ha a földi végigtekintett Péter habitusán, menten hitetett volna rá, amit a legény mond. Kissé viseltes uri ruha, sárga cipő, kemény kalap s mindezek tetejébe piros keztyű, — van-e ennél ragyogóbb ékesszólás?

Pétert nem szédítette meg a szerencse. Szüleiről tisztességesen gondoskodott. Otthon csillogó szemekkel mutogatták a piros levelet, amely tiz és husz koronákat jelentett minden hónapban. Az emberek azt mondták:

— Biz ez szép, nagyon szép. Házasodni kéne már a Péternek.

Az anyja ilyenkor nagy könnyecseppet morzsolt szét kék sávós keszkenőjével a szemében (ezt si Péter küldte) és sóhajosan mondogatta:

— Nem kell annak asszony . . . mióta a Treszka eltűnt . . .

Ugyis volt. Treszka, ez a faluba csöppent nagyvárosi szépség, mély sebet vágott Péter szívére. Mikor a vérük zuhogását először érezték, mikor az illatos szérűn játszadozva elkomolyodott a leány és sötéten leomló hajával födte el ártatlan kék szemét, mikor alkonyatidőn szótalan mindentmegértésben ballagtak haza, — Péter kicserélődött és dologtalanságba esett. Az emberek megszólalták, dorgálták; ez makacscsa tette. Hetyke dorbácsolásba fuladt szívének

A KÖZÖNSÉG IRÁSAI

Andrássy és a halotthamvasztók

Van itt Magyarországon egy modern, nagy egyesület, amely azonban nem bír annak rendje és módja szerint fennállni, mert a belügyminiszter — nem tudni miért — nem akarja az alapszabályait jóváhagyni. Ez az egyesület a halotthamvasztók egyesülete, már másfél év óta kéri, sürgeti az alapszabályai elintézését, de Andrássy belügyminiszter mindezeideig elintézetlenül tartja a fiokjában az ügyet. Az egyesület a törvény által előírt formákon belül akarja a halotthamvasztás eszméjét népszerűsíteni, mást nem kíván, még a krematórium felépítésére sem kért engedélyt. Igazán érthetetlen hát, miért állja útját a belügyminiszter szabad magyar polgárok tisztességes és senkinek nem ártó egyesülésének és működésének. A belügyminiszter állítólag azért halogatja másfél év óta az alapszabályok jóváhagyását, mert előbb ki akarja kérni ez ügyben a kultusz- és igazságügyminiszter véleményét is. Ha a dolog így is áll, — aminek különben semmi értelme — másfél év alatt a másik két minisztérium is megalkothatta már a maga véleményét a dologról. Az egészen különben az a színezete, hogy itt egy reakciós és rosszindulatú elem dolgozik a kultúra és civilizáció egy megnyilatkozása ellen. Ami igen szomorú. Erre fel kellett hívnom a magyar közönség figyelmét.

Budapest.

Dénes Károly.

A fogházörök panasza

A fogházak, fegyházak és letartóztató intézetek őrszemélyzete szeptember elején 200 aláírással kérvényt adott be az igazságügyminisztériumba, nagygyűlés engedélyezése végett. Ezek az elnyomott, melleszt állami alkalmazottak a rabok rabjai, testet, lelket élő munkát végeznek, sokszor 72 óráig is egyhuzamban. Minden illetményük, összesen se több 600 koronánál. Alázatos hangu volt a kérvényük, amit a miniszter elé terjesztettek. Nem követelő és fenyegető hangu. Elmondták benne, hogy mit akarnak csinálni azon a gyűlésen. Önszegélyző egyület alakítani, mely keservesen szerzett és összeadott fillérek-ből támogassa az elhalálozott ör családját. Kérni akarták nyugdíj ügyük rendezését, mert a nyugdíjtörvény egyedül rájuk vonatkozólag olyan barbár kivételt tesz, hogy csak 10—10 évi szolgálat után emelkedik a nyugdíj összege. Polónyi igazságügyminisztersége alatt felszólították az őrséget, hogy foglaljon állást ruházatának egyöntetűvé tétele céljából. Ezt akarták most megtenni.

De mi történt most? Titkos rendelet ment az összes ügyészségekhez, fegyintézeti igazgatóságokhoz, hogy szereljék le a mozgalmat. Mit csináljanak a gyámoltalan függő viszonyban levő emberek, nem mertek a felsőbb parancsnak ellene szegülni. Mindent azonban még így sem sikerült a dolog, tehát a kérvény, melyet 38.421/907. sz. a. iktattak be az igazságügyminisztériumban egyszerűen válassz nélkül hagyták. A gyűlés október 18-ára volt kitűzve, az a kérvény még ma is elintézetlen. Furesa felfogása ez a kérvényezési jognak! A sajtó sebek betapasztására azután bevettek a költségvetésbe egy 280.000 koronás tételt, mely az őrszemélyzet ruhailetményének rendezésére szolgálna. Ezt azonban úgy kell értenünk, hogy míg eddig a fegyintézeti igazgatók vagy 30 korona sápot vettek egy ember ruházata után, ez az összeg most 60 koronára emelkedik.

Zöldy Béla.

nyughatatlan vágyódása és határozott embergyűlölete.

A leányon is ilyenféle változások estek, azzal a különbséggel, hogy ő nem adhatta ki a mérgét, csak éppen a bosszantó szépségével és kihívó kacérságával botránkozta meg a jámbor lelkeket. Sorsa meg volt pecsételve, — elbujdosott.

Valami nagyon érzékeny mégse lehetett ez a falusi história. Treszka is a fővárosba került, ahol megjárta a cselédsorból utcalánnyá süllyedt (vagy emelkedett?) leányok kalváriáját. Szép volt, fiatal volt, husa fehér és kívánatos; szívesen barátkoztak vele az éhes pestiek. Péter megrázkódott a gondolatra, hogy idáig jutott a leány. A szűz pázsitról a förtelmes aszfaltra . . . De nem tudta, csak rémlátomást rajzolt elébe a kegyetlen, bűnös pesti utca.

És úgy volt megírva, hogy találkoznia kell vele. Azon a rózsaszín levegőjű nyári éjszakán, amikor éppen az első borus pesti éjszaka jutott az eszébe. A bakon ült és cigarettát sodort. Ekkor jött Treszka, karján egy finom, fehér ruhába bujtatott urral.

— A Stefánia-utra! — szolt foghegyről a vendég és besegítette a kocsiba a leányt.

Péter egy pillanatig maga elé bámult, aztán villámgyors mozdulattal kapta föl az ostort és a lovak közé csapott. Ezek szikrázó lábakkal robogtak végig az Andrássy-uton, a ligetbe, a kocsikorzón és vágattak tovább, tovább . . . Már elmaradoztak az emeletes házak, a gázlámpák . . . A nagyváros,

TÖRVÉNY ELŐTT

A becsüsk tervedése. A fővárosban nagy feltűnést keltett két évvel ezelőtt a Neumann és Manheim fanagykereskedő cég bukása. A lefolytatott csődeljárás során kiderült, hogy kétszázötvenháromezer korona passzívával szemben, az aktívák mindössze százötvenkilenczeker koronára rúgnak. A hitelezők panaszára a két cégtag Neumann Samu és Manheim Sándor ellen család bukás címén megindult a büntetővizsgálat. Az ügyészi vádirat ellen dr. Fried Vilmos védő kifogásokat adott be s bebizonyította, hogy a becsüsk tervedtek, amikor kilencvenháromezer korona vagyonhiányt állapítottak meg. A vádtanács ma helyt adott a védekezésnek, s a vádlottak ellen az eljárást megszüntette.

Becsapott nárszuzarók. A múlt év nyarán Seidl József kereskedő nárszuzatra indult ifju hitvesével. A brünni pályaudvaron egy elegánsan öltözött ifju csatlakozott hozzájuk. Bemutatkozott, hogy ő sóházi Salgó Tibor huszárhadnagy s jelenleg tanulmányuton van. Eldicskedett előkelő rokonaival s dugaszdag embernek adta ki magát. Berlinben Salgó egy szállodába szállt meg velük s ettől fogva elváhatatlanul jó barátok lettek. Később kiderült, hogy Salgó közönséges szélhámos. Az igazi neve Fischer Ernő. Mint nemzetközi csaló bejárta már az egész világot a gróf Széchenyi Viktorné kárára elkövetett ötvenzeker koronás lopásért három és fél évi fegyházra, király sértésért pedig két hónapi fegyházra ítélték. A szélhámos a fiatal párt is becsapta. Nevükben szüleiktől táviratilag pénzt csalt ki. A vádtanács ma Fischert ezért csalásért vád alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonaforgalom

I. Készáru-üzlet

Tartott irányzatban változatlan áron elkelt 7000 mm. buza. Rozs tartott. Zab, tengeri és árpa változatlan.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 24.80 K., 100 mm. 79 k. 24.80 K., felső, 100 mm. 78 k. 24.70 K., 100 mm. 77.5 k. 24.60 K., 600 mm. 77.5 k. 24.60 K., 100 mm. 77 k. 24.50 K., 200 mm. 77 k. 24.25 K., 150 mm. 76.5 k. 24.20 K., 600 mm. 76 k. 24.30 K., felső, 600 mm. 76 k. 24.30 K., felső, 500 mm. 76 k. 24.50 K.

Pestvidéki: 200 mm. 79.5 k. 24.75 K., 100 mm. 78 k. 24.20 K., 150 mm. 77.5 k. 24.25 K., 150 mm. 77.5 k. 24.25 K., 200 mm. 77 k. 24.10 K., 300 mm. 77 k. 24.— K., 200 mm. 76.5 k. 24.10 K., 300 mm. 76 k. 24.— K., 150 mm. 76 k. 24.10 K.

Hivatalos jegyzés

Buza	kilós	Ára 100 kgr.	kilós	Ára 100 kgr.
Tiszavidéki (uj)	75	23.45 — 23.85	79	24.20 — 24.60
"	76	23.65 — 24.05	80	24.30 — 24.70
"	77	23.85 — 24.25	81	— — — —
"	78	24.05 — 24.45	82	— — — —
Féjermegyei (uj)	75	— — — —	79	24.10 — 24.50
"	76	23.55 — 23.95	80	— — — —
"	77	23.75 — 24.15	81	— — — —
"	78	23.95 — 24.35	82	— — — —
Pestvidéki (uj)	75	23.35 — 23.75	79	24.10 — 24.50
"	76	23.55 — 23.95	80	— — — —
"	77	23.75 — 24.15	81	— — — —
"	78	23.95 — 24.35	82	— — — —

tompa éjfeli lélegzését kergette erre a szellő. Sőhajtoznak a kőházak s ide kifelé száll az álom...

A férfi ijedten rugta ki az ajtót és a kocsisra kiáltott:

— Hé, hova megy? Vissza!

Péter nem hallott semmit. Hajszolta, nógatta a lovakat. Bent a kocsisban reszketett a leány és toporzékolt a férfi. Hasztalan volt a megismételt kísérlet is, hogy a kocsis visszaterésre bírja.

Már elhagyták a határt, országuton röpültek a táltosok. Oldalt buzakalászok hajladoztak, bókoltak szerelmesen... Péter vidáman füttyűrészt.

— Hallja, megőrült maga! — ordított a férfi. És hozzátette: Rendőr! Rendőr!

Hirtelen megálltak a lovak. A vendég riadtan csapta ki az ajtót.

— Reszeg disznó, üvöltötte, ezért meg-lakolsz!

Péternek meg se rándult a szemöldöke.

— Az ur itt marad, mondta. Ha nem kap kocsit, ami nincs kizárva, reggel visszajövök az urért.

Aztán hideg parancscsal szól a lányra.

— Tresszka, te visszajülsz!...

A lovak közé cserditett és tovavágtatott. Buzaföldek, kertek, szőlők mellett vezetett az ut, a megújulás, a föltámadás utja. Péter alázatosan behajtott a csöndes faluba...

Bácskai uj	75	76	77	78
Koss	elsőrendű uj	21.10 — 21.45	21.90 — 22.05	— — — —
Árpa	középmínőségű uj	15.80 — 16.—	15.80 — 15.80	16.45 — 16.60
Zab	takarmány, elsőrendű	16.—	16.—	16.—
Tengeri magyar	elsőrendű	14.45 — 14.60	— — — —	— — — —
Repcse	középmínőségű	34.50 — 36.—	— — — —	— — — —

II. Határidő-üzlet.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:		
Októberi buza (1907)	23.92—23.96	— — — —
Áprilisi buza (1908)	25.06—25.24	— 25.06
Októberi rozs	22.48—22.50	— — — —
Áprilisi rozs (1908)	23.50—23.70	— 23.50
Októberi zab	15.82—15.88	— 15.84
Áprilisi zab (1908)	17.12—17.14	— 17.12
Májusi tengeri (1908)	14.34—14.46	— 14.38

Déli 1 órákor zárulnak.

Októberi buza (1907)	— — — —
Áprilisi buza (1908)	25.06—25.08
Októberi rozs (1907)	— — — —
Áprilisi rozs (1908)	23.50—23.52
Októberi zab (1907)	15.84—15.86
Áprilisi zab (1908)	17.12—17.14
Májusi tengeri (1908)	14.38—14.40

Gabonaforgalom

1907. október 23-tól október 24-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	9569	149
Rozs	2409	2392
Árpa	2970	5250
Zab	681	15643
Tengeri	237	—
Liszt	—	13097
Korpa	—	5281

Délutáni határidő-üzlet:

4 1/2 órákor a következők voltak a záró ár-folyamok:

Októberi buza (1907)	23.82
Áprilisi buza (1908)	25.02
Októberi rozs (1907)	— — — —
Áprilisi rozs (1908)	23.46
Októberi zab (1907)	— — — —
Áprilisi zab (1908)	17.14
Májusi tengeri (1908)	14.36

A budapesti értéktőzsde

Dacára, hogy Amerikából ma megint kedvezőtlen hírek jöttek, a mai tőzsde még szilárd irányzatú volt. A contremine ugyanis igyekszik az alacsony árfolyamokat a fedezésre felhasználni. A legnagyobb keresletnek a Jelzálogbank részvények iránt mutatkozott, amelyet tegnap óta 18 koronával emelkedtek.

Előtőzsde:

Helyi fedezésekre szilárd.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 631.75—633.—. Magyar hitelrészvény 738.50—740.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 459.50—461.—. Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 406.50—409.—. Osztrák-magyar államvasut 652.—. 653.50. Rimamurányi vasmű 541.—543.50. Magyar koronajáradék 92.50. Közúti vasut 518.—519.—.

Déli tőzsde:

Folytatólagos helyi véleményvásárlásokra és fedezésekre szilárd.

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 633.—. 634.50. Magyar hitelrészvény 740.50—742.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 461.—. 463.—. Magyar jelzálogbank II. kib. 408.25—416.50. Osztrák-magyar államvasut 654.—. 654.25. Déli vasut 149.75. Rimamurányi vasmű 543.—544.—. Magyar koronajáradék 92.60—92.70. Közúti vasut 518.—519.50. Városi villamos vasut 271.50—272.50. Kereskedelmi részvény 585.—587.—. Kereskedelmi bank-részv. 3275.—. Belvárosi takarékpénztár 600.—. Fővárosi takarékpénztár 2190.—. Drasche 440.—443.—. Salgótarjáni 555.—556.—.

Utőtőzsde

Irányzata élénk forgalom mellett szilárd. Köttettek: Osztrák hitelrészvény 633.50—634.50. Magyar hitelrészvény 743.—744.50. Rimamurányi vasmű 544.25—545.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 463.50—464.—. Magyar jelzálogbank 416.50—418.—.

Zárulat délután 4 órákor

Köttettek: Osztrák hitelrészvény 634.50. Magyar hitelrészvény 744.50. Osztrák-magyar államvasut 653.—. Rimamurányi vasmű 544.50.

Bécsi értéktőzsde

Bécs, október 25. 4 2/2% papír járadék 95.85 4% oszt. arany jár. 114.05. 1860. sorsjegy 148.25 Osztr. hitelsorsjegy 441.50. Angol osztr. bankrészv. 290.—. Bécsi Bankveroin 524.85. Osztr.-magy. bank 17.62. Déli vasut 149.—. Duna gözh. társ. 1006.—. Dohány részv. 402.50. Cs. k. arany (vert) 11.37. Német bank váltók 117.28. 4 2/2% ezüst jár. 95.80.—750 Oszt. koronajáradék 96.—. 1864. sorsjegy 255.50

Osztr. hitelint. részv. 634.—. Union-Bank 533.—. Oszt. Länderbank 412.20. Osztr. m. áll. vasut 653.25. Elbe-völgyi vasut 422.—. Alpesi részv. 604.—. 20 frankos 19.20. Londoni váltóár 240.37. Lipótkohó 410.—. Török-sorsjegyek 182.50

Bécs, október 25. 4% arany-járadék 109.00 Tiszai és szeg. köles. sorsj. 141.—. Magy. hitelb. részv. 744.50 M. lesz. és váltó részv. 461.—. Rimamurányi 545.—. M. cukoripar —. Adria hajózási r.-t. 401.—. Magyar koronajáradék 92.70. 4% magy. földteherm. kötv. —. M. nyer.-k. sorsjegy 191.25 Kassa-Oderb. v. részv. 354.50. M. keresk. bank 92.70 M. Jelzálogbank 413.—.

Külföldi értéktőzsde

Berlin, október 25. (Zárulat.) 4 2/2% papír-járadék —. 4% oszt. arany jár. —. Oszt. hitelb. 199.35. Déli vasut 28.90. Orosz bankjegyek 216.50. 4% új orosz kölcsön 71.—. Disconto Commandit 170.90. Dynamit Trust 160.60. Harpeni 203.10. Unifikált török jár. 92.50. 4 2/2% ezüst járadék 95.80 4% magy. arany jár. 92.50. Magyar koronajáradék 92.75 Osztr. m. államvasut 140.40. Bécsi váltóár 85.25. Olasz járadék —. Ált. Villamos Edison 196.25. Gelsenkircheni 195.25. Laurakohó 224.50.

Rum és likőrök

készítése házilag!!

100%—200% megtakarítás!

fillér 80 fillér

egy adag koncentrált jamaika rum kivonatot vagy az alább felsorolt likőrkivonatok bármelyikét, melyek segítségével 1 1/2—2 liter igen finom rumot, vagy 2 1/2—3 liter igen finom likőrt készíthetünk. Használati utasítás minden üveghez. — Allasch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cseresznyelikőr, Diólikőr, Fodormenta, Kakao, Kávé (Crème de Mokka), Köményes, Meggylikőr, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Ősi és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonat és Cognackivonat

1 kor. beküldése ellenében bérmentve küldök egy adag bármilyen likőr vagy rumkivonatot próbára. Pórkártár:

Majthényi Béla

arany kereszt drogéria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Vámház-körút 15.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 86967. sz. Gyógyit és felüdt jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, élvagytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 86967. sz. készüldékem által legteljebb 45 nap alatt meg nem használja, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használ, kérem az én készüldékemet megkísérlet; meg vagyok győződve készüldékem biztos hatásáról.

EGY KIS KÉSZÜLÉK 6 K | **EGY NAGY KÉSZÜLÉK 8 K**
 könnyebb betegségeknek alkalmas | idült betegségeknek alkalmas
 kálmaandó. : : : : : mazandó. : : : : :
 A központi elárúítóhely sőt küld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére. : : : : :

MÜLLER ALBERT
Budapest, V/20. ker., Vadász-utca 34. szám.

KERTÉSZ PÁL

Megerkeztek a leg-
újabb angol
Cilinderek
a legjobb formákban,
darabja 13, 15 és 18
korona.
KERTÉSZ PÁL
Rákóczi-ut 40.
a Népszínházzal szem-
ben. : : Telefon 46—79.

FERFIK ES NOKNEK

legmagasabb heveny és idült folyásoknál befeccskendő és nélkül legbiztosabb gyógyszernek a

SANID TOKOCSKÁK

bisonyultak. Egy dobozt (100 labdac) használati utasítással 6 kor. utánvét mellett. Kezdő gyengeség és impotenciának egyedül biztos szer a híres dr. TIMKÓ-féle erőlabdacok. Egy üveg ára 10 korona, küld a

„MAGYAR KIRÁLYI” gyógyszer-tár, Budapest, V., Marokkói-utca 2/c. sz.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettségük semmiféle felelősséget nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított négy hét alatt címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

Apróhirdetési levelezőlap
A NAP vagy A HIR részére kapható minden dohánytözsdeben. Érvényes 10 szögig, ára 20 fillér

Olcson levelezhet
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapját megveszi
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Házassodhat
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Allást kaphat
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Betöltendő állást
hirdethet a legskörösebben
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Oktatást
kereshet mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Butor
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Adás-vétel
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Lakás
egelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Pénzkölcsön
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Gyümölcs
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Üzlet
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Ingatlan
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szögig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsdeben.

Házasság
Házasságokat
ingyen közvetít a „Házasságok”
Ujságja” Budapest, Liliom-utca 54
Kérjen mutatványszámot. 271

Állást keresők
Házvezetőnői állást
keres megbízható ír. özv.
asszony. Szíves megkeresé-
seket „Anyahelyettes” je-
lege alatt a kiadóba kér.

A t. c. gazdaközönség
és iparvállalkozók figye-
lmebe ajánlom 1884 óta fenn-
álló gazdasági és iparsze-
mélvölkeket elhelyező irodá-
mat. Gazdatisztek, gépészek,
kovácsok, molnárok, szesz-
főzők, kertészek, kocsisok
és felelősséggel, főnököknök
díjmentesen elhelyeztetnek.
Krakauer Armin, VI., Nagy-
mező-utca 25. szám. Telefon
94-76. 10.003

Betöltendő állások
308 állásról
megjelent és ingyen küldetik
az Országos Pályázati Köz-
löny mutatványszámára. Buda-
pest, Nap-utca 13.

Fényképezési
tanonc fizetéssel azonnal felvé-
tetik. Salgó, Üllői-ut 34. 11195

Részvénytársasághoz
pénzbeszedők, ügynökök és
üzletvezetők kerestetik. Felte-
telek olvashatók az Országos
Pályázati Közönyben. Mutat-
ványszám ingyen. Buda-
pest, Nap-utca 13.

Ellenőri,
raktárnoki, felügyelői és
pénztárnoki állást betöltendő.
Feltételek olvashatók az Or-
szágos Pályázati Közönyben.
Mutatványszám ingyen. Buda-
pest, Nap-utca 13.

Oktatás
Elemi-
és középiskolai tanulókat tanítok
Király-utca 15. I. em. 2. 10691

Major- és tehenész-
gazda kerestetik. Krakauer, Nagy-
mező-utca 25. 321

Erdőőr,
vizsgáló kerestetik. Krakauer,
Nagymező-utca 25. 322

Polgáriszkolai,
reáliskolai, gimnáziumi, keres-
kedelmi egyéves önkéntességre
képesítő vizsgára, mindenféle
pótló- és javítóvizsára a legérvi-
debb idő alatt legjobb sikerrel
előkészít. „Tanár” Budapest,
Thököly-ut 8. szám I. em. 3. 10182

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári,
egyéves önkéntességi, bár-
mely érettségi vizsga letéve-
séhez igényelt tantárgyakból
legjobb módszer szerint tanít
és tanított kitűnő filológus és
matematikus. Egyenkénti ok-
tatás. Tanítványok csak kor-
látolt számban vétetnek föl.
A bannulatos eredményeket
igazoló okiratok e lakásban
megtekinthetők. Goitein Hen-
rik, Budapest, VII., Danja-
nich-utca 39. II. emelet 2. 29035

Parlament
gyorsírók által vezetett ma-
gyar, német gyorsíró-iskola.
Díjtalan gépírás-oktatás. Ma-
gyar-német fogalmazás. Ke-
reskedelmi akadémián rendes
tanárok által oktatott szak-
tantárgyak. Az Országos Ma-
gyar Gyorsíró Egyesület hi-
vatalos tanfolyamai. Alapít-
otta Markovics Iván 1863.
Havonként új tanfolyamok.
Tájékoztatót küld a Gabels-
berger Szakiskola, ezeltől
Gyár-utca 4., (most kizárólag
Liszt Ferenc-tér 10.) Címre
vagyazzunk! A szakiskola
írógépcégeitől s más utánzóit
nevé tanfolyamoktól függet-
len.) Telefon 64-68. Nyitva
szept. 1-től július 1-ig.

Stenográfia
Budapest legnagyobb és
legkedveltebb gyorsíró-
iskolája a
„STENOGRÁFIA”
országos Gabelsberger
magyar, német gyorsíró
és gépíróiskola.
Kereskedelmi szak-
tantárgyak.
VII., Kazinczy-utca 8. I. em.
(Össze nem tévesztendő a
Kazinczy-utca 3-as szám
alatti Stolce-rendszerű is-
kolával.) 10/21

Butor
Régi
butorszalon
Budapest, Foronczek-tere 3.
sz., félemelet. Vétel és el-
adás. Polgári, urasági beren-
dezések, keleti szőnyegek,
csillárok, tükrök és régi-
geek, 30 százalék megítakar-
tás. Telefon 82-13. szám. 133

Szalongarnitúra
igen jó állapotban, olcsón eladó.
Üllői-ut 34., fényképezési mű-
terem. 11192

Különbéle butorok
azonnal olcsón eladók. Privát!
Sándor-utca 30/A. földsz. 5. ajtó.
Uj rendszerű
BUTORHITEL.

Butorok eskü és legelősebb
kivételben kaphatók készpénzért
v. banknál törleszthető részletre
BALÁZS és TÁRSA butorraktárában
Budapest VI., Révay-utca 3. szám.
Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok ártekét egy
bank fizeti nekünk ki, a vevő
tehát a banknak maradása, mi-
által a butort mindenkinék kész-
pénz-árban számíthatjuk.
A bankkölcsönt sem részlegzés
sem egyéb költség nem terheli.

Butorok
háló-, ebédli-, szalonberendezések,
továbbá uriszoba, irodaberendezé-
sek, réz- és mahagoni butorok,
szőnyegek és függönyök, börgar-
nitrak eladása és vétele

WECHSLER KÁROLYNÉ
VII., KIRÁLY-UTCA 23., I. e
(Kazinczy-utca sarok.)

Modern
alig használt hálószoba- és
ebédli-butor eladó. Megte-
kinthető délután 2-4-ig. Hel-
ler, Rottenbiller-utca 3. föld-
szint.

Butorudvar.
Teljes lakberendezések készpén-
zért és kedvező részletfizetésre,
nem felemlít árban kaphatók
Schwarz Lipót és testvére kör-
pénz mester és butorkereskedő
pénz. Budapest, Hársfa-utca 37
Arjegytek 60 fillér.

Háló és ebédli
garnitúrák, csillárok, réz-
ágyak, szőnyegdínyvők, fro-
dai berendezések, pénzesze-
rényeket, olcsón eladók. Be-
raktározási Vállalat Buda-
pest, Gerlecei-utca 2. Bolt
szám 11.

BUTOROK
Műbutorkereskedelmi
Részvénytársaság Buda-
pest, IV., Váci-utca 9.
Nagy választék asztalos, kárpitos
és díszbutorokban, továbbá híres
festőművészek képeiből. Eladás
készpénzért és részletre.
Állandó kiállítás. Butoralbum 1
kor. Megrendelések vidékre.

Adás-vétel
Pongyolák
Barchendből ..... K 6)
Flanclből ..... 7)
Szövetekből ..... 8)
Belaiból ..... 9)
Magyar Huzipap Vállalat
Bpest, IX., Üllői-ut 15.

Billiárd-asztal
jó állapotban, olcsón eladó.
Sándor-utca 30/A., földszint 5.

Barackpálinka
kecskeméti egy éves 2 hektó
eladó. Cím: Szelet Imre
Kecskemét, IX. Lőkör-sor 205.

Zöldseg-
gyümölcs-sátor, lövöld-tér-
en eladó. Bővebbet ugyanott dél-
előttönként Hársányinál. 7599

Részletfizetésre
kaphatók: zongorák, pianók,
harmonikumok, cimbalomok.
Horváth műhangszeresnél, Er-
zsébet-körút 2. 10588

Pénz
Személyhitelt
magánpénzt, kezes nélkül is,
24 óra alatt megszerzek 1-2
-3 havi lejáratú. Bankköl-
csönt 3 nap alatt, havi vagy
negyedévi törlesztéssel, rész-
kezettől. Márton, Rottenbil-
ler-utca 12., I. 14 sz. Tel-
efonszám 84-66. Betáblázá-
sokat hátra, földre, telekre,
II., III. helyre is két nap
alatt elintézek olcsó ka-
matra. 10.005

Pénzt butorra,
kocsikra, varrógépekre, keré-
párookra, könyvekre és bármely
tárgyakra, melyeket nálam be-
raktározunk 8 százalék melletti
Tauber és társa VII., Baross-tér
8., I. emelet. Telefon 97-66

Pénzkölcsönt
kezes nékill is banktól és pri-
vától gyorsan szerzek. Márton
Rákóczi-ut 65. Válaszbélyeg,
Telefonszám 61-75. 303

Pénzkölcsönt
rövid lejáratra. Törleszté-
ses és jelzálogkölcsönt, I. és III.
helyre is, valamint tisztviselő-
knek fizetési feljegyzései egy hely-
ben, mint a vidéken, saját infor-
mációra aznap folyósítotok.
Bank- és váltóbizományi ház,
Farkas, VII., Wesselenyi-utca 17.
Válaszbélyeg/ Telefon. 660

Lakás
Szépen
berendezett, az előszobából
különbéjratu, kétablakos, bu-
torozott szoba, intelligens ur-
nőnél két urnak azonnal ki-
adó, esetleg teljes ellátással.
VII., Akácfá-utca 24. II. 13.

Üzlet
Biztos existenzia,
Hevesmegyei nagyközönségben,
más vállalat miatt eladó egy
18 éve fennálló korcsma- és
fűszerüzlet (trafik- és belyeg-
eladási engedéllyel), a ház-
zal együtt, a melyben a
korcsma- és a fűszerüzlet-
helyiségen kívül szép ulla-
kás van, több melléköpület,
pinco, jégverem és szép nagy
kert. Bővebb felvilágosítás o
lap kiadóhivatalában.

Különbéle
Lakások
festéstől mörsekkelt árban vállalom
negyede, Rusznák festő, Nádor-
utca 15. 319

Jól jövedelmező
iparvállalathoz üzem megnagyob-
bítása céljából társat keresek 6-
10.000 koronával. Cím a kiadó-
ban. 315

10.000 méter
finom minőségű vászon, sifon,
kanavász-maradékok 22 kraj-
cárért, damasz-abrosok és, szal-
veták, törülközők, női ingek,
ágy és asztal-garnitúrák nagyon
olcsón kaphatók Weisz Buda-
pest, Sip-utca 22. I. 7. Vidékre
utánvét mellett szállított. 314

„THE ROYAL”
beszélőgép
a legújabb model-
lőkat szigorúan az
eredeti gyári
árakon
45% ár-
leszállítással
szállítunk havi 8-10 kor. rész-
letfizetésre is, vidékre is bárhol.
Láng Jakab és Fia
grammofon nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Fióküzletünk: VIII., Baross-tér
4 sz. és Budán, Zsigmond-u. 9.
Arjegytek ingyen és bérmentve.

Urak!
Fel a szemekkel!

A világon egyedülálló magánkeze-
lés, a férfiri azonnali helyre-
állítására a **Dr. L. K. Keszecsh**
Floricitin-tabletták
által. Jótállás 3-szoros. Minta és
oktatási füzetke 4.40 fillér.
Kapható minden gyógytárban és
droguériában, vagy a Dresdener
Bot. Laboratorium G. m. b. H.
székiüldési irodája által

E. Than, Wien, III., Postfach 5.
1000a

30 korona
finom szövettel divatos
férfiföltény vagy felöltő
mérték után remek sza-
bás és finom kivitelben
„Hazai Versenyabszóság”
Budapest, VII., Thököly-
(Csömöri)-ut 3. szám
I. em. — Vidékre min-
ták bérmentve.

Női óvszer.
Női orvosok által kipróbálva,
nagyon megbízható és soha nem
mondja fel a szolgálatot

Melussa-Ovale.
Minta oktatással együtt K 2.40.
Kapható minden gyógytárban
és droguériában, vagy a Dres-
dener Bot. Laboratorium G. m. b. H.
székiüldési irodája által
E. Than, Wien, III., Postfach 5.
10010

35 korona
egy divatos férfiföltény vagy
felöltő mérték után remek
szabásban, finom gyapju-
szövetekből.

FRIED ÁRMIN
szabómesternél Budapest,
Váci-körút 39/H. Vidékre
minták bérmentve. Három
öltöny rendelésnél éves vasuti
jeggyel ellátott szabászon
költségekemen odautazik.

Beraktározási
előlegező- és butorszállítás
vállalat.

Elfogadunk beraktározásra buto-
rokat, varrógépet és mindennemű
árukat. Adunk azokra kölcsönt
% évi kamatra egy helyben,
mint vidékre.

HELLER TESTVÉREK,
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1.
Rákóczi-(Kerepesi)-ut sarok. Tele-
fonszám 79-85.

18 forinttól
mérték után készítjük a legelő-
gánsabb férfiföltényt. Téli-
kabátot, felöltőt francia-
angol- és hazai szövetekből.
28 forinttól szalon, Ferenc
József, trafik és zse-
keltöltényt a legelőgánsabb
krop- vagy himalaja-szövetekből.
Budapesti évi lakóknak kedvez-
ményes évi részletekre is. Nagy
öltöny készpénz rendelésnél sza-
básunkat nagy mintagyűje-
ménynyel vidékre is
küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA
Budapest, Nagydiófa-utca 3.

BUTOR
teljes lakberendezése-
ket, készpénzért és banknál
törlesztendő havi részletekre
legelősebban szállít:
BARTOK FARKAS
butornagykereskedő

BUDAPEST, VII.,
Király-utca 13. sz.
Gozdu-palota, II. és III. udv.
HITELOSZTÁLY
fizetési feltételei:
300 koronáig havi 10 kor.
500 " " " 15 kor.
600 " " " 20 kor.
1000 " " " 40 kor.
Előleg 5%. — Szabott
árak, ugyanazok mint
Középnyeztetésnél. —
Szállítás vidékre is. Felvi-
lágosítás díjmentesen.
Album 1 koroná.

Sok pénzt
megtakaríthatnak hölgyek és
urak, ha felkeresik Weisz
és Fenyő-féle maradékaru-
házát Király-utca 13. (Goz-
dupalota) I-ső udvar, ahol a
legújabb női és férfiruha kel-
meket és selymeket mesés
olcsó árban beszerezhetik.

Boroshordók
újak és keveset használtak.
Semminemű javítást nem igény-
lők, rögtön feltehető. Minden
nagyságban és mennyi-
ségben, ugyszintén ajtos
aszokhordók legelősebban kapha-
tók Klein Mór, bor- és hordó-
nagykereskedőnél Budapest, VII,
Rombach-utca 8. 18046

Egy háztartásban se
hiányozhat a hírne-
ves Majthényi-féle
„Diadal”-sósorszesz
mely gyógyhatásánál fogva
feltűnik az összes forgalom-
ban lévő hasonló készítménye-
ket. Egy kísérlet meggyőző
mindenkit ezen áldásos házi-
szer kiváló tulajdonságairól.
Kis üveg ára — 40 fill.
Közép " " — 90 " "
Nagy " " — 1,50 " "
Főraktár:
Majthényi Béla
droguistánál
Budapest, IX., Várház-körút 15.

Hajhullás és
korpaképződés ellen a legmeg-
bízhatóbb szer a Majthényi-féle
Tanno-chinin hajszesz
Nemesak megakadályozza a haj
kihullását, de jelentékeny
előmozdítja a haj növekedését is.
Egy üveg ára 1 kor. 20 fillér,
2 és 4 koroná.

Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA droguistánál
Budapest, IX., Várház-körút 15.

MAJTHÉNYI-féle
folyékony
aranyozó
(arany, ezüst, vörösréz, alu-
minium és antige színben).
Képeretek, gipszfigurák és
lámpák apróbb alptárgyak
házi aranyozására.
1 üveg ára ecsettel 70 fill.
3 " " " 2 kor.
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA
droguistánál
Budapest, IX., Várház-körút 15.

A legdurvább kéz
is báronysimává lesz
a Majthényi-féle
Lanolin-crème
használat után. Egy tubus ára
50 fill. Egy tegey ára 1 kor.
Főraktár:
MAJTHÉNYI BÉLA droguistánál
Budapest, IX., Várház-körút 15.

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használat valódí áldás gyomorba-
soknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt telje-
sen rendbe hozza.
Kapható mindenütt,
kis és nagy üvegekben